

БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТИМИЗ ХОТИРАСИ ҲАМИША ЁДИМИЗДА

2 сентябрь куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти Ислон Каримовни хотирлаш маросими бўлиб ўтди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ушбу маросимда иштирок этиб, Биринчи Президентимиз ҳайкали пойига гулчамбар қўйди.

Истиқлол туфайли ўзлимизни англадик. Асрий орзуларга эришиб, халқро майдонда тенг ҳуқуқли мамлакат сифатида ўз овозимизга эга бўлдик. Халқимизнинг кўп минг йиллик шонли тарихи тикланди, тан олинди. Шу орқали она тилимизни, унутилаётган миллий қадриятларимизни қайтиб олдик. Уларни қалб тўла фахр

билан дунёга тараннум этиш шарафига муяссар бўлдик. Янги Ўзбекистонда мазкур ютуқлар янада баланд марралар сари изчил давом этмоқда. Мустақиллик сабаб тикланган миллий давлатчилигимиз, янгича шиддат ва қудрат билан мустаҳкамланмоқда.

Мустақилликка эришиш ҳамиша халқ жасоратини, бирдамлиқни талаб этган. Истиқлолнинг дастлабки йиллари эса доим мураккаб кечган. Биринчи Президентимиз ана шундай мураккаб,

синовли даврда Ўзбекистон раҳбари бўлди. Истиқлол, ўзликни англаш ҳақида гап кетар экан, ҳақли равишда Биринчи Президентимизнинг ёрқин хотирасини эҳтиром билан ёдга оламиз. Чунки Ислон Каримов номи мустақилликнинг кўлга киритилиши, юртимизнинг мустақил тараққиёт йўлига чиқиши билан узвий боғлиқ.

Ислон Каримов номидаги илмий-маърифий ёдгорлик мажмуасида Қуръон оятлари тиловат қилиниб, марҳум ҳаққига

дуо ўқилди. Биринчи Президентимизнинг мустақилликка эришиш, тинчлик ва барқарорлиқни таъминлаш борасидаги хизматлари ёдга олинди.

Мамлакатимизда миллий тарихни миллий руҳ билан яратишга жиддий эътибор берилмоқда. Ёшларнинг тарихий илм ва тафаккур билан камол топиши йўлида ислохотлар ўтказилляпти. Шу ўринда бир ҳаётий ҳақиқатни қайд этиш зарур. Тарихни адолатпарварлар ёзади. Негаки солномалар адолатдан

куч олиб яшайди. Ана шу қувват ёшлар қалби, умуман жамиятда бунёдкорлик, бирдамлик руҳини кучайтиради. Мустақиллигимизнинг илк йилларидаги синовли даврни доим ёдда тутиш, ундан аввалги оғир дамлари унутмаслик янги Ўзбекистоннинг эзгулик, одамийлик, гуманизм ғоясига хизмат қилади. Биринчи Президентимизнинг хотирасини абадийлаштириш бўйича қилинган кенг кўламли ишлар замирида ана шундай ҳаётий ҳақиқатлар бор.

Хотира маросимида Биринчи Президентимиз ҳайкали пойига Олий Мажлис палаталари, Президент Администрацияси, Вазирлар Маҳкамаси, вазирлик ва идоралар вакиллари, зиёлилар ва Тошкент шаҳри жамоатчилиги ҳам гуллар қўйди. Шунингдек, хотира тадбирлари Самарқанд ва Қарши шаҳарларида ҳам бўлиб ўтди.

Боборовшан ҒОЗИДДИНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

МИЛЛИЙ СТАТИСТИКА ТИЗИМИ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАР АСОСИДА ИЗЧИЛ РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев аҳоли ва қишлоқ хўжалигини рўйхатга олиш якунлари ҳамда миллий статистика тизимида ислохотларни жадаллаштиришга қаратилган таклифлар тақдимоти билан танишди.

Мамлакатимиз аҳолиси 1989 йилдан буён қарийб икки баробар, иқтисодийтимиз эса сўнгги саккиз йилда икки карра ўсди. Бундай ўзгаришлар аҳоли таркиби, яшаш манзиллари, ер ресурслари, қишлоқ хўжалиги ҳамда озиқ-овқат манбалари тўғрисида аниқ ва ишончли маълумотларга бўлган эҳтиёжни оширди.

Шу мақсадда жорий йилда ўтказилган аҳоли ва қишлоқ хўжалигини рўйхатга олиш натижалари бўйича ахборот берилди.

Дастлабки натижаларга кўра, юртимизда доимий аҳоли сони 39 миллион 47 минг нафарни ташкил этди. Амалдаги ҳисобда акс этмаган 810,6 минг нафар аҳолининг яшаш манзили ва ижтимоий мақомига аниқлик киритилди.

Амалдаги маълумотлар билан солиштирганда Жиззах вилояти аҳолиси 2,7 фоиз, Наманганда 1,3 фоиз, Сурхондарёда 0,9 фоиз ва Қашқадарёда 0,7 фоиз кам

эгани аниқланди. Бухоро вилоятида кўрсаткич деярли ўзгармаган, бошқа ҳудудларда эса ўсган. Хусусан, Тошкент тумани аҳолиси аввалги ҳисобга нисбатан 1,6 баробар кўп, Андижон шаҳрида эса 15,8 фоиз кам экани маълум бўлди.

Қишлоқ хўжалигини рўйхатга олиш натижасида ҳисобда акс этмаган 985,5 минг гектар ернинг чегараси ва тоифаси аниқлаштирилди. Шундан 789,5 минг гектар экин ерлари, 14,1 минг гектари иссиқхоналар, 75,3 минг гектари боғлар, 21,4 минг гектари тоқзорлар ва 85 минг гектари балиқчилик ҳавзаларига тўғри келади.

Жараёнларнинг рақамлаштирилгани ҳисобига рўйхатга олиш харажати аҳоли жон бошига 1,5 минг сўмдан ошмади. Бу МДҲ давлатларидаги кўрсаткичларга нисбатан 15 баробар кам. Интернет орқали рўйхатга олиш қамрови 82,3 фоизни ташкил этди. Барча жараёнлар 15 кунда якунланиб, Ўзбекистон рўйхатга

олиш тезлиги бўйича дунёда иккинчи ўринни эгаллади.

Рўйхатга олиш натижалари асосида аҳоли ва қишлоқ хўжалигининг доимий янгилашиб борадиган статистик регистрлари шакллантирилади. Ижтимоий-иқтисодий ривожланиш дастурларига оид 100 та, қишлоқ хўжалиги ва экин майдонларига доир 50 та кўрсаткич янгиланади. Шунингдек, 2017-2025 йиллар учун миллий ҳисоблар кўрсаткичлари қайта баҳоланади.

Тақдиротда иқтисодий фаолиятни тўлиқ статистик ҳисобга олиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Бугунги кунда кузатишмайдиغان иқтисодиёт улуши 23 фоизни ёки 246 триллион сўмини ташкил этмоқда. Қишлоқ хўжалигида умумий айланманинг 60 фоизи ушбу сектор ҳиссасига тўғри келади.

► Давоми 2-бетда

АТОМ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСИ ВА АТОМЧИЛАР ШАҲАРЧАСИ ХАВФСИЗ ВА ЮҚОРИ СИФАТДА БАРПО ЭТИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев Жиззах вилоятида интеграциялашган атом электр станцияси ҳамда унга ёндош замонавий шаҳарча барпо этиш бўйича амалга ошириляётган ишлар тақдимоти билан танишди.

Атом энергетикасини ривожлантириш мамлакатимиз энергетик хавфсизлигини мустаҳкамлаш, барқарор базавий электр генерациясини яратиш ва энергия манбаларини диверсификация қилишда стратегик аҳамиятга эга.

Интеграциялашган атом электр станцияси лойиҳаси жорий йил 4 июндан қурилишнинг фаол босқичига ўтди. Бугунги кунга қадар реактор биноси учун қоплован қазिश ишлари тўлиқ якунланиб, 1 миллион куб метрдан ортиқ тупроқ қазиб олинди. Пойдевор плитасининг бир қисмига 916 куб метр бетон қуйилди. Қурилиш-монтаж базасидаги 100 гектар майдонда ер ишлари бажарилди.

Айни пайтда қурилиш майдонида 450 нафар ишчи ва мутахассис, 100 дан зиёд махсус техника фаолият юритмоқда.

Лойиҳанинг умумий қиймати 9,5 миллиард долларни ташкил этади. Жараёнда 3 мингта яқин турдаги маҳсулот ва ускуналардан фойдаланилади.

Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, лойиҳада маҳаллий маҳсулотлар улуши 21 фоиз ёки 1,9 миллиард долларни ташкил этади. Давлатимиз раҳбари бу кўрсаткич етарли эмаслигини таъкидлади.

Лойиҳада маҳаллий маҳсулотлар улушини камида 30 фоизга етказиш, қурилиш-монтаж ишларининг 65 фоизини миллий корхоналар томонидан бажариш ҳамда 7 минг нафар маҳаллий ишчи ва мутахассисни жалб этиш вазифаси қўйилди.

Шу мақсадда Фориш туманида 200 гектар майдонда қурилиш материаллари ва ихтисослашган саноат зонасини ташкил этиш таклиф қилинди. Унда камида 100 та қўшма корхонани жойлаштириш ва технологиялар трансфери орқали 15 та йўналишда маҳсулот ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш кўзда тутилган.

Президентимиз ушбу таклифни маъқуллаб, саноат зонаси иштирокчиларига солиқ ва божхона имтиёзларини татбиқ

этиш бўйича қарор лойиҳасини йил якунига қадар киритишни топширди.

Бунда қурилиш сифати ва хавфсизлиги энг устувор масала бўлиши шартлиги, барча ишлар МАГАТЭ талаблари ва халқаро стандартларга тўлиқ мувофиқ амалга оширилиши таъкидланди.

Тақдиротда жорий йил 22-26 июнь кунлари МАГАТЭнинг комплекс баҳолаш миссияси ўтказилиб, Ўзбекистон миллий ядровий инфратузилмасининг ривожланиш ҳолатига юқори баҳо берилгани қайд этилди.

Станциянинг ташқи муҳандислик инфратузилмасини барпо этиш доирасида 388 километр электр тармоқлари, 110 киловольтли подстанция, 21 километр ичимлик ва 120 километр техник сув қувурлари, 39,5 километр автомобиль ҳамда 11 километр темир йўл қурилади.

► Давоми 2-бетда

ХАЛҚИМИЗ ҚАЛБИГА ҚУЛОҚ ТУТИЛИБ, ДАРДИГА ДАРМОН БЎЛИШ МАҚСАДИ ЙЎЛИДАГИ ИСЛОХОТЛАР САМАРАСИ

Август сарҳисоби

“Тўйга тайёргарлик ҳам тўй”, дейди халқимиз. Шу маънода, август ойи юртимизда катта тўй бўлди. Бу ой йирик бунёдкорлик лойиҳалари фойдаланишга топширилган, янгиларига старт берилган, иқтисодий тараққиётнинг янги марралари белгилаб олинган, асосийси, истиқлолимизнинг шонли 35 йиллиги муносиб қарши олинган, шунга мос равишда юртдошларимизда байрамона кайфият, кўтаринки рух, ўзгача шижоат жўш урган бир давр сифатида тарихда қолди.

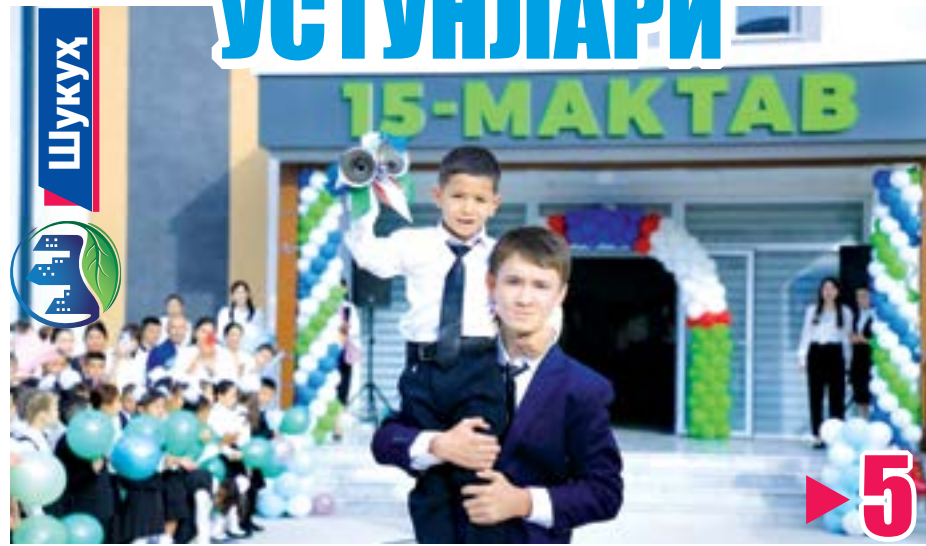
Ўзбекларда одат бор: тўй, албатта, уй-жойни таъмирлаш, янги бино қуриш, кўча-кўйини тозалашдан бошланади. Шундай ҳаракатли қўшнисини кўрган инсон биладики, у тўй тараддудига тушган.

Август ойи мустақиллигимизнинг 35 йиллик шодиёнасига ҳамоҳанг бошланди ва бутун ой шундай давом этди. Президентимизнинг Хоразм вилоятига таширидан қиёс.

Давлатимиз раҳбари 17 август куни ҳудудларда амалга ошириляётган бунёдкорлик ишлари билан яқиндан танишиш, аҳоли вакиллари ва тадбиркорлар билан мулоқот қилиш мақсадида ушбу вилоятга келди.

► Давоми 3-бетда

ЁРУҒ КЕЛАЖАГИМИЗ УСТУНЛАРИ

► 5

2026 йил 3 сентябрь, 182-сон

Миллий статистика тизими халқаро стандартлар асосида изчил ривожлантирилади

Бошланиши 1-бетда

Меҳнат билан банд бўлган 15,2 миллион аҳолининг 6,5 миллиони ёки 42 фоизнинг даромадлари расмий ҳисобда тўлиқ акс этмапти. Рўйхатдан ўтган кўплаб кичик ва ўрта бизнес субъектлари амалда ишламайди ёки фаолиятини тўтатган.

Мазкур ҳолат ҳалол ишлаётган ва солиқ мажбуриятларини тўлиқ бажарётган корхоналар учун носоғлом рақобат муҳитини юзага келтирмоқда. Ҳар 4-5 сўмлик иқтисодий айланимнинг 1 сўми расмий статистика эътиборидан четда қолмоқда. Ушбу фаолиятни тартибга солиш бюджетга қўшимча ўнлаб триллон сўм тушум таъминлаш ва келгусида солиқ қисқариш имконини беради.

Шу муносабат билан жорий йилнинг 15 октябридан 30 ноябрга қадар бизнесни рўйхатга олиш тадбирини ўтказиш таклифи маъқулланди. Унинг доирасида мамлакатда фаолият юритаётган барча иқтисодий бирликлар хатловдан ўтказилиб, субъектларнинг ҳолати, таркиби ва иқтисодиёт тармоқлари бўйича тақсимотга аниқлик киритилди. Корхона ва ташкилотлар тўғрисидаги статистик регистрлар янгиланиб, танланма кузатувлар учун ишончли асос яратилади.

Миллий статистика тизимини 2030 йилгача ривожлантириш бўйича режалар ҳам кўриб чиқилди. Тадбиркорлар тақдим этидиган ҳисобот юқини 20 фоизга қисқартириш, маъмурий ва муқобил маълумотлар манбалари сонини 1,7 баробар ошириш, уларга ишлов бериш вақтини 20 фоизга ва харажатларни 25 фоизга камайтириш мақсад қилинган.

Маълумотларни бошқариш бўйича ягона ёндашувни шакллантириш мақсадида вазирлик ва идоралар иштирокида Маълумотларни бошқариш комиссиясини ташкил этиш таклифи қилинди.

Комиссия жорий йил 1 декабрга қадар давлат органлари ва ташкилотларидagi маълумотларни бошқариш тизимларини тўлиқ хатловдан ўтказди, 2027 йил 1 майгача уларни тақомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар режасини тасдиқлайди.

2027 йил 1 июлга қадар Миллий маълумотлар платформасини ишга тушириш режалаштирилган. Платформа маълумотларни ягона тизимга интеграция қилиш, уларнинг сифати ва хавфсизлигини таъминлаш, таҳлил ва замонавий рақамли хизматларни ривожлантиришга хизмат қилади. Шунингдек, Очиқ маълумотлар билан ишлаш бўйича лойиҳа офисини ташкил этиш ва давлат

идоралари учун “Очиқ маълумотлар рейтинг”ни жорий қилиш таклифи этилди.

Статистика соҳасида кадрлар тайёрлаш ва тадқиқотларни кенгайтириш мақсадида Маълумотларга асосланган бошқарув мактабини ташкил этиш режалаштирилмоқда. Унда давлат идоралари, бизнес, статистика органлари, оммавий ахборот воситалари, тадқиқотчилар ва талабалар учун маълумотларни бошқариш, бизнес-таҳлил, сунъий интеллект, маълумотлар журналистикаси ва визуализация бўйича ўқув дастурлари йўлга қўйилди.

Миллий статистика тизимида рақамли технологиялардан фойдаланиш ҳам кенгайтирилади. 2027 йил 1 июлга қадар статистик маълумотлар сунъий интеллект тизимлари ўқий оладиган форматларда эълон қилинади. Статистик кўрсаткичларни таққослаш ва чуқур таҳлил қилиш имконини берувчи сунъий интеллект агентлари жорий этилади. 2027 йил якунига қадар аҳоли, демография, қишлоқ хўжалиги, инфратузилма ва ҳудудий ривожланишга оид маълумотлар геофазовий рақамли хариталарда акс эттирилади.

Шунингдек, 2027-2028 йилларда Мультииндикатор кластер кузатувининг еттинчи раундини ўтказиш ҳамда Халқаро валюта жамғармаси иштирокида миллий статистика

тизимининг халқаро стандарт ва кодексларга мувофиқлигини баҳолаш режалаштирилган.

Тақдиротда “Статистикани ривожлантириш — 2030” миллий стратегияси лойиҳаси ҳам кўриб чиқилди. Унда статистика тизимини мувофиқлаштириш ва маълумотлар сифатини таъминлаш, халқаро стандарт ва методологияларни жорий этиш, рақамли трансформация, маъмурий ва муқобил маълумотлардан кенг фойдаланиш ҳамда фойдаланувчига йўналтирилган очиқ статистикани ривожлантириш устувор йўналишлар этиб белгиланган.

Давлатимиз раҳбари аниқ, тезкор ва ишончли статистика давлат сиёсатини белгилаш, ҳудуд ва тармоқларни ривожлантириш бўйича тўғри қарорлар қабул қилишнинг муҳим шарти эканини таъкидлади.

Мутасаддиларга рўйхатга олиш натижаларини чуқур таҳлил қилиш, давлат дастурларида кенг қўллаш, бизнесни рўйхатга олиш тадбирини сифатли уюштириш, маълумотларни бошқаришнинг ягона тизимини жорий қилиш ҳамда миллий статистика тизимини халқаро стандартлар асосида изчил ривожлантириш бўйича топшириқлар берилди.

ЎЗА

Атом электр станцияси ва атомчилар шахарчаси хавфсиз ва юқори сифатда барпо этилади

Бошланиши 1-бетда

Давлатимиз раҳбари ушбу объектлар қурилишида маҳаллий маҳсулот ва хизматлар улушини 60-70 фоиз даражасида таъминлаш зарурлигини кўрсатиб ўтди.

Қурилиш даврида ишчи ва мутахассислар ҳамда уларнинг оилаларини муносиб яшаш шaroити билан таъминлаш мақсадида атомчилар шахарчасини барпо этиш режаси ҳам кўриб чиқилди.

Икки юз гектар майдонда қарийб 33 минг аҳолига мўлжалланган 10 мингта яқин, шу жумладан, биринчи босқичда 3 мингта

хонадонли турар жойлар қурилиши кўзда тутилган.

Шаҳарчада энергия самарадор кўп қаватли уйлар, мактаб ва мактабгача таълим ташкилотлари, тиббиёт, спорт ва маданият объеклари, дам олиш масканлари ҳамда кенг яшил ҳудудлар бўлади. Қурилишда замонавий иссиқлик ҳимояси, муқобил энергия ва “ақли” ёритиш ечимларидан фойдаланилади.

Лойиҳани бошқариш ва техник назоратни кучайтириш, технологик ечимларни мустақил экспертизадан ўтказиш учун етакчи хорижий инжиниринг компаниялари иштирокида қўшма корхона ташкил этиш таклифи билдирилди. Шунингдек, қарийб мингта соҳавий стандартни миллий тизимга

мослаштириш ва амалиётга жорий этиш белгиланди.

Станцияни келгусида бошқарадиган юқори малакали операторлар, муҳандислар ва радиация хавфсизлиги мутахассисларини ҳозирдан мақсадли тайёрлаш зарурлиги таъкидланди.

Россия миллий тадқиқот ядро университетининг Тошкент шахаридagi филиалини 2023 йилдан буюн 216 нафар талаба битирган. Уларнинг 83 нафари Хитой, Венгрия, Франция, Италия ва Кореянинг етакчи олийгоҳларида магистратура ва аспирантурада таҳсилни давом эттирмоқда. Яна 100 нафар мутахассис мамлакатимизнинг тўртта олий таълим муассасасида тайёрланмоқда.

“Ўзатом” агентлиги ва АЭС қурилиши дирекциясининг вазифалари кенгайиб бораётганидан келиб чиқиб, уларнинг ташкилий ва кадрлар салоҳиятини босқичма-босқич мустаҳкамлаш таклифлари ҳам кўриб чиқилди.

Давлатимиз раҳбари атом станцияси ва атомчилар шахарчаси қурилишини юқори сифатда, хавфсиз ва белгиланган муддатларда амалга ошириш, маҳаллий корхоналар иштирокини кенгайтириш, инфратузилма ҳамда кадрлар тайёрлаш ишларини уйғун ташкил этиш бўйича мутасаддиларга аниқ топшириқлар берди.

ЎЗА

Миллий юксалишнинг олтин даври бўсағаси: маҳалла – жамият тараққиётининг асосий буюртмачиси

Давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 35 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқини катта ҳаяжон ва алоҳида масъулият ҳисси билан тингладик. Ушбу нутқ мамлакатимиз тараққиётининг янги босқичи, келгуси ўн йилликда амалга ошириладиган устувор вазифалар ва халқимиз фаровонлигини таъминлашга қаратилган стратегик мақсадлар белгилангани билан аҳамиятлидир.

Қаҳрамон ҚУРОНБОЕВ,
Ўзбекистон маҳаллалари уюشمаси раиси,
сиёсий фанлар доктори,
профессор

Президентимиз таъкидлаганидек, бугун биз тарихнинг янада масъулиятли ва ҳал қилувчи палласида турибмиз. Мамлакатимиз тараққиётининг мутлақо янги даврига қадам қўймоқда. Келгуси ўн йиллик эса миллий юксалиш даври бўлади. Энг муҳими, бу юксалиш халқимизнинг ақл-заковати, меҳнати ва бирдамлиги асосида бунёд этилади. Шу мақсадда келгуси йилларда инсон қадрини янада юксалтиришга қаратилган 7 та миллий дастур амалга оширилиши эълон қилинди.

Дарҳақиқат, маҳалла — одамларнинг кундалик ҳаёти, ташвиши ва орзу-умидлари яққол намоён бўладиган маскан. Шу боис, бугун маҳалла раиси фақат белгиланган вазифаларни бажарувчи раҳбар эмас, балки ҳудуддаги ҳар бир масалага дахлдор, аҳоли дardларини тинглайдиган ва унинг ечими учун шахсий масъулиятини ҳис қиладиган етакчи бўлиши талаб этилмоқда.

Чунки маҳалладаги ўзгариш ҳам, одамларнинг давлат ва жамиятга ишончи ҳам, аввало, жойлардаги амалий иш ва унинг самарасига боғлиқ.

Шундан келиб чиқиб, стратегик дастурларнинг олтинчи йўналиши бевосита маҳаллага бағишлангани биз учун алоҳида

аҳамиятга эга. Президентимизнинг “Одамларимизнинг кайфияти, оилаларининг фаровонлиги, ёшларнинг орзу-истаги, тадбиркорларнинг ташаббускорлиги, энг аввало, маҳаллада намоён бўлади”, деган фикри маҳалланинг жамият ҳаётидаги ўрнини яна бир бор яққол кўрсатди.

Давлатимиз раҳбари маҳаллани жамият тараққиётининг асосий буюртмачисига айлантиришга йўналтириш ташаббусини илгари сурди. Бу шунчаки янги вазифа эмас. Бу маҳалланинг мамлакат тараққиётидаги ўрни ва мақомини мутлақо янги босқичга олиб чиқадиган стратегик ёндашувдир.

Агар аввал маҳаллага кўпроқ давлат ва жамият олдидан турган вазифаларни жойларда амалга оширадиган тизим сифатида қаралган бўлса, энди у ҳудудни ривожлантириш бўйича қарорларни шакллантиришда бевосита иштирок этидиган, аҳоли номидан талаб ва тақлифларни илгари сурадиган асосий буюртмачига айланамоқда.

Нутқда қайд этилганидек, туман бюджети, инвестиция дастури ва инфратузилма лойиҳалари маҳалла буюртмаси асосида ишлаб чиқилади. Бунда энг асосий мезон фуқароларнинг талаб ва эҳтиёжи, маҳалланинг фаровонлиги бўлади.

Бу нима дегани? Бу, аввало, ҳар бир маҳалладаги муаммо ва имкониятларини энг яхши биладиган аҳолининг овози давлат дастурларини шакллантиришда муҳим ўрин тутadi, деганидир. Қайси кўчани тазмирлаш зарур, қаерда ичимлик сув, электр энергияси ёки йўл билан боғлиқ муаммо бор, қайси ҳудудда иқтисодий объектга эҳтиёж юқори, ёшларга қандай имконият керак, тадбиркорлиқни ривожлантириш учун нимани ҳал қилиш зарур — бундай масалалар маҳалланинг ўзида аниқланиб, асосланган буюртма сифатида илгари сурилиши лозим.

Шу маънода, “маҳалла буюртмаси”, энг аввало, халқнинг буюртмаси. Унинг замирида одамларни эшитиш, ҳар бир ҳудуднинг

ўзига хос эҳтиёжини чуқур ўрганиш ва давлатимиз мавжуд имкониятларини айнан шу эҳтиёжларга йўналтириш гоёси муҳассам.

Бугун ана шу янги ёндашувни амалда қарор топтириш борасида манзилли ишлар қилинмоқда. Хусусан, Марказий банк ва тижорат банклари билан ҳамкорликда маҳаллаларга янги иш муҳитини олиб кириш, маҳалла раиси ва “маҳалла банкири” ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, улар фаолиятини тақомиллаштириш бўйича аниқ чоралар кўрилмоқда.

Ҳозир мамлакатимиздаги 8992 та маҳаллага жами 3095 “маҳалла банкири” бириктирилган. Улар учун методик қўлланмалар тайёрланиб, доимий равишда ўқув-амалий семинарлар ташкил этилмоқда. Бу ҳам маҳаллани тараққиётнинг асосий буюртмачисига айлантириш гоёсининг амалий ифодасидир. Чунки маҳалланинг тараққиёти, энг аввало, аҳоли бандлиги, оилалар даромади, тадбиркорлик ташаббуслари ва янги иқтисодий имкониятлар кенгайиши билан ўлчанади. Шу мақсадда “Долзарб 40 кунлик” доирасида маҳаллаларда ишларни янги тизим асосида ташкил этиш бўйича Вазирлар Маҳкамаси, Бош прокуратура, Ҳисоб палатаси, Марказий банк, Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги билан ҳамкорликда қўшма фармойиш қабул қилдик.

“

“Маҳалла — асосий буюртмачи” тамойили ҳар бир фуқаро учун оддий ва тушунарли мазмун касб этиши керак. Бу “Маҳалламизга нима керак?”, “Одамларимизни нима қийнапти?”, “Қайси муаммони биринчи навбатда ҳал қилишимиз зарур?” деган саволларга жамоа бўлиб жавоб топиш демакдир.

“Еттилик” томонидан ўтказилган хатлов давомида ишсиз ва меҳнат бозорига кириб келган 521 минг 631 фуқаро аниқланиб, манзилли рўйхати шакллантирилди. “Долзарб 40 кунлик” доирасида маҳалла раислари томонидан “Рақамли маҳалла” платформасидаги 353 минг 842 нафар ишсиз фуқаро бўйича буюртмалар шакллантирилиб, “маҳалла банкир”ларига юборилди.

Бу жараённинг ўзи ҳам “маҳалла — буюртмачи” тамойилининг амалдаги кўринишидир. Яъни маҳалла муаммони шунчаки аниқлаб қўяётгани йўқ. У эҳтиёжни ўрганмоқда, буюртмани шакллантиришда ва уни аниқ ечимга йўналтиришда. Президентимиз нутқида белгиланган маҳалла билан боғлиқ миллий дастурнинг тўб моҳияти ҳам ана шунда.

Маҳалла давлат сиёсатининг энг қуйи бугини эмас, балки инсон манфаати ва ҳудуд тараққиёти кесиниладиган энг муҳим нуқтага айланиши керак. Бу янги тизим маҳалла фаоллари, “еттилик”, ҳудудий тузилмалар ва барча мутасаддилардан ишга муносабатни ҳам ўзгартиришни талаб этади.

қадр, халқ билан бирдамлик ва маҳалланинг тараққиётдаги янги ўрни ўзаро уйғун ҳолда етказилиши лозим. Чунки келгуси ўн йилликни миллий юксалиш даврига айлантириш, аввало, ҳар бир маҳалладаги ўзгаришдан бошланади.

Ҳар бир оиланинг фаровонлиги, ҳар бир ёшнинг орзуси, ҳар бир тадбиркорнинг ташаббуси ва ҳар бир фуқаронинг розилиги маҳаллада намоён бўлади. Шу боис, маҳаллани жамият тараққиётининг асосий буюртмачисига айлантириш халқимизнинг хоҳиш-иродасини тараққиёт дастурларининг бош мезонига айлантириш демакдир.

Бизга билдирилган ана шу юксак ишонччи оқлаш, маҳалла билан боғлиқ миллий дастурнинг мазмун-моҳиятини ҳар бир маҳалла, ҳар бир кўча ва ҳар бир хонадонгача етказиш, уни аниқ амалий натижаларга айлантириш барчамизнинг энг муҳим вазифамиздир. Зеро, миллий юксалишнинг ҳақиқий натижаси, аввало, маҳаллада, инсонлар ҳаёти ва оилалар фаровонлигида намоён бўлиши керак.

Хитой билан муносабатларни алоҳида қайд этиш лозим. Товар айирбошлаш ҳажмининг ортиши, йирик сармоявий лойиҳалар, “BYD” компанияси билан ҳамкорлик, “Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон” темир йўлининг қурилиши — буларнинг барчаси мамлакат иқтисодиёти учун янги истиқбодий оқмоқда. Давлатнинг ўз олдига юксак мақсадларни қўйиб, уларга эришиш йўлида изчил ҳаракат қилаётгани жуда муҳим.

БМТ, АҚШ ва Покистон билан ҳамкорлиқнинг мустаҳкамланётгани ҳам эътиборга молик. Шавкат Мирзиёевнинг фаол дипломатияси туфайли Ўзбекистон халқаро майдонда ўз ўрнини тобора ишончли эгаллаб, ўзаро ҳурмуат, ишонч ва манфаатдорлик асосидаги муносабатларни ривожлантирмоқда.

Бугунги кунда Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати нафақат мамлакат нуфузини мустаҳкамлашга, балки таълим, янги технологиялар, сармоялар, транспорт ва халқаро ҳамкорлик орқали келажак авлод учун реал имкониятлар яратишга ҳам қаратилган.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг бундай фаол ва очиқ дипломатияси Ўзбекистоннинг янада ривожланиши ва равнақ топишида муҳим омил бўлиб хизмат қилишига ишончим комил.

Ўзбекистоннинг жаҳондаги ўз мавқеини ишонч билан мустаҳкамлаб, халқаро майдонда тобора кўзга қўриган ва ҳурматга сазовор мамлакатга айланиб бораётгани алоҳида эътирофга лойиқ.

Раҳмон ўЛМАСОВ,
Россия — Тожикистон (славян) универсitetи профессори:

— ШХТ архитектурасида Ўзбекистон стратегик жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга. Тошкент учун ШХТ ташқи савдони диверсификация қилиш, транспорт бўйича янги йўналишлар очиш, Евроосиёда жамоавий хавфсизликни таъминлашга йўналтирилган “Янги Ўзбекистон” концепциясини амалга оширишнинг муҳим воситаларидан ҳисобланади.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАҲОН МИҚЁСИДАГИ МАВҚЕИ ТОБОРА ОРТИБ БОРМОҚДА ХОРИЖИЙ ЭКСПЕРТЛАР ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚИРГИЗИСТОНГА АМАЛИЙ ТАШРИФИ ҲАҚИДА

31 август – 1 сентябрь кунлари Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев амалий ташриф билан Қирғизистонда бўлиб, Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари кенгашининг юбилей йиғилиши ҳамда БМТнинг адолатли кўп қутбли дунё тартиботини шакллантиришдаги ролга бағишланган “ШХТ плюс” форматидagi учрашувда иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Саммит доирасида Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин, Россия Президенти Владимир Путин ва Покистон Бош вазири Шайхбоз Шариф билан музокаралар бўлиб ўтди. Шунингдек, БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш ва АҚШ Президентининг Жанубий ва Марказий Осиё бўйича махсус вакили Сержио Гор билан учрашувлар ўтказилди.

Бишкекда давлатимиз раҳбари рафиқа-си билан бирга Ў Бутунжаҳон кўчманчилар ўйинларининг тантанали очилиш маросимида иштирок этди.

Президентимизнинг sanoat кооперациясини чуқурлаштириш, транспорт алоқалари, рақамли технологиялар ва сунъий интеллектни ривожлантириш, озиқ-овқат, сув ва энергетика хавфсизлигини мустаҳкамлаш бўйича билдирган қатор ташаббуслари нафақат сиёсатчилар, балки етакчи хорижлик экспертлар томонидан ҳам алоҳида таҳлил қилинмоқда.

Карлос Уриарте САНЧЕС,
Паневропа иттифоқининг Испаниядаги президенти, профессор:

— Президент Шавкат Мирзиёевнинг Бишкекдаги ШХТ саммити доирасида ўтказган учрашувлари етакчи давлатлар ва халқаро ташкилотларнинг Ўзбекистонга бўлган юксак ишончи ва ҳурматини намоён этди.

ХХР Раиси Си Цзиньпин, Россия Президенти Владимир Путин, Покистон Бош вазири Шайхбоз Шариф, БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш, АҚШ Президентининг махсус вакили Сержио Гор ва бошқа етакчилар билан ўтказилган музокаралар бунинг ёрқин далилидир.

Ўзбекистоннинг нафақат сиёсий мулоқотни ривожлантириш, балки иқтисодий, инвестиция, транспорт, энергетика, таълим ва маданият соҳаларидаги лойиҳаларини илгари сураётгани муҳим аҳамиятга эга. Бу мамлакатнинг халқаро муносабатлари ривожлантириш ва янги имкониятларни жалб этишга амалий ёндашётганидан далолат беради.

Ташкилотнинг 25 йиллик юбилейига бағишланган ШХТнинг Бишкек саммити юксак савияда ташкил этилди. Ўзбекистон етакчиси Шавкат Мирзиёевнинг амалий ташрифи ўзбек дипломатиясининг ШХТ доирасида иқтисодий ва институционал ташаббускор сифатида намоён бўлганини кўрсатди.

Ўзбекистон иқтисодиёти юқори ўсish суръатларини намоён этимоқда. Бу эса янги бозорларга чиқишни тақозо қилади. ШХТ мамлакатлари билан савдо алоқалари ташқи иқтисодий балансини таъминлайди.

Саммит доирасида Шавкат Мирзиёевнинг ХХР Раиси Си Цзиньпин билан муҳим музокаралар ўтказганини алоҳида таъкидлаш лозим. Томонлар яқин истиқболда Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги ўзаро савдо ҳажмининг 30 миллиард долларга етказишдек улкан мақсадни белгилаб олди.

БМТ Бош котиби билан учрашувда ҳам кўп томонлама шериклиқни кенгайтириш ҳамда глобал иқлим ва гуманитар муаммоларни ҳал этишда ШХТ ва БМТ сазй-ҳаракатлари синергияси муҳокама қилинди.

Ўзбекистоннинг ШХТдаги асосий истиқбол — мультимодаль транспорт йўлакларини яратиш орқали географик жиҳатдан ёпиқликдан чиқишдир. Бу борада “Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон” темир йўлини куриш лойиҳаси марказий ўрин тутadi. Ушбу йўлак Шарқий Осиёдан Яқин Шарқ ва Жанубий Европа мамлакатларига борадиган йўлни 900 километрге қисқартириб, қатнов вақтини 7-8 кунгача тежаш имконини беради.

Ўзбекистоннинг қўшма инвестиция платформалари ва эркин савдо ҳудудларини яратиш бўйича ташаббуслари ШХТ умумий бозорини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга. Стратегик мақсад — Ўзбекистонни Евроосиёнинг асосий транспорт-логистика ҳабиға айлантиришдир.

Шу билан бирга, “Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон” магистралининг ишга туширилиши, “Шимол — Жануб” йўлагига ҳамда Ҳинд океани портларига олиб борувчи трансарфгон йўналиши билан тушатирилиши Тошкентни Евроосиё юқлари транзити учун муҳим марказга айлантиради.

Хулоса қилиб айтганда, ШХТ модели очиқлик ва суверенитетни ҳурмат қилиш ҳисобига ўз жозибадорлигини оширмоқда. Ўзбекистон эса етакчи ҳудудлар — Пекин, Дехли, Москва ва Техрон ўртасидаги ишончли кўприк мақомини шакллантирмоқда.

Михаэль БОРХМАНН,
Гессен федерал ўлкаси Давлат девонхонасининг Европа ишлари ва халқаро ҳамкорлик департаменти собик раҳбари (Германия):

— Ўзбекистон ШХТ доирасидаги муносабатларни ривожлантиришда муҳим ўрин тутadi. Президент Шавкат Мирзиёевнинг “Марказий Осиё янги давр бўсағасида” номли мақоласида илгари сурилган “деворлар эмас, кўприклар куриш” ўғаси нафақат Марказий Осиё давлатлари ўртасидаги муносабатларда, балки Ўзбекистоннинг бутун дунё билан ҳамкорлигида ҳам ўз ифодасини топмоқда. Бугунги кунда бу гоё давлат раҳбари олиб бораётган очиқ ва прагматик ташқи сиёсатнинг мазмун-моҳиятига тўла мос келади.

Шу ўринда 2022 йилда Самарқанда бўлиб ўтган ШХТ саммитини эслаш ўринли. Ушанда саммит арафасида мамлакат етакчисининг яна бир мақоласида “ўзаро боғлиқ дунёда мулоқот ва ҳамкорлик” гоёси илгари сурилган ҳамда “Шанхай руҳи”ни “Самарқанд руҳи” билан бойитиш зарурлиги таъкидланган эди.

Мен Ўзбекистоннинг ШХТ доирасида сазй ишонч ва манфаатларга асосланган сазй-ҳаракатларини Марказий Осиё давлатларини умумий мақсадлар атрофида жипслаштиришга қаратилган изчил сиёсатининг мантаний давоми сифатида баҳолайман. Ташкилотга аъзо давлатлар билан савдо-иқтисодий ва транспорт-логистика алоқаларининг жадал кенгайиб бораётгани бунинг ёрқин тасдиғидир. Мазкур жараён минтақада ўзаро боғлиқлиқни кучайтириш, янги иқтисодий имкониятларни яратиш ва давлатлар ўртасидаги ҳамкорлиқни янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Президент Шавкат Мирзиёев халқ манфаатлари йўлида фаолият юритадиган етакчи сифатида менда катта таассурот қолдирган. Унинг Бишкекда бўлиб ўтган VI Бутунжаҳон кўчманчилар ўйинларининг очилиш марос

Давлатимиз раҳбари ойнинг сўнги куниди Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари кенгазининг навбатдаги йиғилиши ҳамда “ШХТ плюс” форматидаги учрашувда иштирок этиш учун Бишкек шаҳрига ташриф буюрди.

НИГОХ 3

2026 йил 3 сентябрь, 182-сон

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uznews

yuz.uz_news

Август сарҳисоби

тўғрисидаги шартномани имзолаши ушбу ривожланиш жараёнининг тарихий чўққиларидан бири бўлди. Мазкур ҳужжат нафақат икки давлат раҳбарининг сиёсий иродасини, балки Ўзбекистон ва Озарбайжоннинг келажакка биргаликда қараш борасидаги қатъий қарорини ҳам ифодалайди.

Давлатларимиз ўртасидаги мустақкам дўстлик ва биродарлик муносабатлари асосида, аввало, икки давлат раҳбарининг шахсий дўстона муносабатлари мужассам. Давлат раҳбарларининг бир-бирига “азиз биродарим” деб мурожаат қилиши шунчаки дипломатик одоб ифодаси эмас, балки икки халқ ўртасидаги тарихий ва маънавий яқинлиқнинг сиёсий даражадаги аксидир.

Озарбайжон Президенти эътироф этганидек, Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон раҳбарлигига келгунига қадар икки мамлакат ўртасида бирорта ҳам қўшма лойиҳа бўлмаган. Бугун эса 1 миллиард

Федерацияси Президенти Владимир Путин билан учрашув ўтказди.

Шунингдек, VI Бутунжаҳон кўчанчилар ўйинларининг тантанали очилиш маросимида ШХТ давлатлари раҳбарлари ва бошқа меҳмонлар билан биргаликда иштирок этди.

Бир сўз билан айтганда, давлатимиз раҳбарининг август ойидаги фаолиятининг ҳар бир лаҳзаси муҳим тадбирлар, тарихий воқеаларга бой бўлди. Ушбу сайёҳаракатларнинг барчаси Ўзбекистон тараққиёти, халқимизнинг фаровон турмушини янада яхшилашга қаратилгани билан муҳим аҳамиятга эгадир.

Мустақиллик берилмади. Бу шундай неъматки, унга жасорат, фидойилик, қатъиятлик кураш билан эришилади. Айниқса, бугун юртимизга илк истиқлол эпкиналарини олиб кирган, юрт, миллат озодлиги

ХАЛҚИМИЗ ҚАЛБИГА ҚУЛОҚ ТУТИЛИБ, ДАРДИГА ДАРМОН БЎЛИШ МАҚСАДИ ЙЎЛИДАГИ ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ

Санжар ЭШМУРОДОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Бошланиши 1-бетда

Худуд аҳолисининг камбағаллик даражаси бу муаммо илк бор тан олиниб, уни бартараф этишга киришилганида 35 фоз, Хоразмга келувчи сайёҳлар эса 16 минг кишини ташкил этгани ҳам у ердаги вазиятнинг аслини кўрсатувчи рақам. Қисқа фурсатда вилоятда камбағаллик даражаси 3,9 фозга тушди. Яъни аввал ҳар уч одамдан бири камбағал бўлган бўлса, бугун бу кўрсаткич ўн баробар камайди.

Хўш, бунга қандай эришилди? Худудда туризм ривожлантирилди. Бугун вилоятта кунига 8 мингдан кўпроқ, йилига 3 миллиондан ортиқ сайёҳ келиши режалаштирилмоқда. Атиги ўн йил олдин йилига ўн мингдан ортиқ хорижий сайёҳ келган бўлса, бугун кунига шунча, йилига эса миллионлаб туристлар ташриф буюрмоқда.

Хоразм ўз-ўзидан сайёҳлар учун бу қадар жозибали манзилга айланиб қолмади. Аввало, худуднинг ўзига хос тарихи ва бугунги замонавий қулайликлар бунга замин ҳозирлади. Охириги тўққиз йилда 11 та янги туризм маскани иш бошлади. 280 та меҳмонхона ва меҳмон уйи қурилиш ҳисобига меҳмонхона фонди 4 баробар ортиди, худудда 11 та янги туризм маскани ишга туширилди.

Масалан, ўтган йили 25 гектар паст унумли, шўрхок майдонда “Арда Хива” ноёб меъморий лойиҳаси амалга оширилди. У бугун Хоразмнинг энг кўп сайёҳ ташрифи буюрадиган мажмуаларидан бири.

Вилоятда туризм ривожига энг катта тўсиқлардан бири транспорт инфратузилмаси шаклланимагани эди. Бугунги кунга келиб Хоразмга истасангиз поезд, истасангиз самолёт ёки автомобиль йўли билан бординг, барча қулайликлар яратилган. Хусусан, Тошкент — Хива — Тошкент йўналишида “Жалолитдин Мангуберди” тезкор поезд қатнови йўлга қўйилгани сайёҳларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилмоқда. Янги поезд соатига 250 километргача тезликда ҳаракатланиб, 14 соатли йўлни 7,5 соатда босиб ўтмоқда.

Давлатимиз раҳбари ташриф давомида вилоят масъуллари олдида янги вазифа, кейинги маррани қўйди. Яъни йил охирига қадар вилоятни камбағалликдан холи ҳудудга айлантириш, аҳолини тўлиқ иш билан таъминлашга эришиш мақсад қилинди. Албатта, бунга эришиш учун керакли чора-тадбирлар ҳам белгилаб олинди.

Президентимиз иштирокида вилоятда 176 миллион долларлик 12 та лойиҳа ишга туширилгани тўйига ўзига хос тўёна бўлди. Шунингдек, хорижий ҳамкорлар иштирокида 7 миллиард 424 миллион долларлик 15 та янги қувват қурилишига старт берилди. Бу лойиҳалар, албатта, вилоятнинг иқтисодий барқарорлиги ҳамда аҳоли фаровонлигига салмоқли ҳисса қўшади.

Юқорида бежиз халқимизда тўй бунёдкорликдан бошланади, демадик. Хоразмда бошланган янги лойиҳаларни ишга тушириш маросими юртимиз бўйлаб кенг ёйилди, республика миқёсидаги катта шодиёнага айланиб кетди.

Жумладан, 25 август куни мамлакатимиз мустақиллигининг 35 йиллиги муносабати билан ҳудудларда 163 та янги объектни ишга тушириш маросими бўлиб ўтди. Унда давлатимиз раҳбари ҳудудлардаги студияларга йиғилган кенг жамоатчилик вакиллари, улар орқали бутун халқимизни байрам билан табриклади ва янги объекتلарни ишга туширишдан олдин охириги ўн йилликдаги бунёдкорликларни бир қур ёдга олди. Сўнги ўн йил мамлакатимиз тарихида янги Уйғониш даври — Учинчи Ренессанс пойдеворини қуриш босқичи сифатида тарихга абадий муҳрлинишни қайд этди.

Ушбу даврда, шунингдек, иқтисодий-техник ҳажми 2,5 баробардан зиёд ошиб, иқтисодиёт тармоқларига 160 миллиард доллар хорижий инвестиция жалб қилинган алоҳида эътиборга молик.

Янги ўқув йили арафасида иқтисодий соҳада ҳам кўплаб замонавий объектлар, жумладан, 36 та болалар богчаси, 43 та мактаб, 7 та олий таълим муассасаси ва 3 та шифохона фойдаланишга топширилди.

Янги Тошкент ҳудудидаги 30 минг квадрат метр майдонга эга беш қаватли янги Миллий кутубхона, Қарши шаҳрида Иқтисодиёт ва педагогика университетининг 400 миллиард сўмлик замонавий бино ва иншоотлари, Фарғона вилотидаги янги замонавий тиббиёт муассасаси бутун Ўзбекистон аҳли учун ҳақиқий тўёна бўлди.

Хива шаҳрида Президентимизнинг тадбиркорлар билан 18 август куни ўтказилган навбатдаги очиқ мулоқотида 500 дан ортиқ ишбилармон ҳамда биринчи мартаба туман студияларидан 25 мингга яқин тадбиркор иштирок этди.

Бундан очиқ мулоқотлар охириги йиллардаги шиддатли тараққиётимизнинг тамал ташкидир. Дунёда энг қийин юмуш эшитиш, дейишади. Давлатимиз раҳбари ўз фаолиятини худди мана шу ишдан — фуқаролар ва ишбилармонлар дарду ташвиши, жамият тараққиёти учун тўсиқ

бўлаётган муаммоларни эшитишдан бошлади. Мулоқотнинг энг асосий талаби гапириш, нутқ ўқиш эмас, эшитишдир. Зеро, муаммоларнинг ечими айлани мулоқотлардан чиқарилган ҳулосаларда яширинган бўлади.

Охириги беш йилда тадбиркорлар билан ўтказилган очиқ мулоқотларда бизнес ривожига тўсиқ бўлган минглаб масалаларга ечим топилигани ҳам фикримизни исботлайди. Ўтган давр мобайнида мулоқотлардан келиб чиққан ҳулосалар натижасида 84 та қонун, 861 та фармон ва қарор қабул қилиндики, бу ҳужжатлар ишбилармонларнинг эркин фаолиятига, давлатимизнинг иқтисодий юксалиши, халқимиз ҳаёти фаровонлашишига катта замин яратди.

Назаримда, илгари айни муаммоларни ҳамма бир стол атрофида ўтириб муҳокама қилмагани муаммолар ортиси, жамият тараққиётдан ортда қолиши, ишбилармонлар фаолияти ривожланмаслигига сабаб бўлган. Улардан ҳеч ким муаммосини, ташвишини, ҳол-аҳволини сўрамаган. Бундан эса ҳамма бирдек зарар билан чиққан, давлат иқтисодиёти ночорлашган, тадбиркорлар эса бизнесини тўхтатишга мажбур бўлган. Буни самимий очиқ мулоқотда “маска шоу”лар ҳақидаги хотиралар эсланишидан ҳам англаш қийин эмас.

Кейинги йиллардаги туб ўзгаришлар натижасида бугун солиқчи оддий қарз ундирувчи эмас, тадбиркорга кўмакчи бўлди, банк-молия тизими мададкор, давлат эса уларнинг энг яқин сирдошига айланди. Президентимиз таъбири билан айтганда, тадбиркорга кредит бериш эмас, уни биринчи қадамдан катта бизнесга айлантиришга бошқариш охиригача қўлаб-қувватлайдиган комплекс тизим яратилмоқда. Бундан эса барча бирдек фойда кўрмоқда. Тадбиркор фаолиятини кенгайтириб, маҳсулотини жаҳон бозорига олиб чиқмоқда. Аҳоли ишли бўлиб, рўзғори бутланипти. Давлатнинг иқтисодий салоҳияти йил сайин кўтарилмоқда.

Президентимиз бу натижалар, энг аввало, тадбиркорлар билан елкама-елка амалга оширилаётган ислохотлар самараси эканини айтиб, доим такрорлайдиган ибораси — бир кишини ишли қилган ишбилармонни елкасига кўтаришга тайёр эканини қайта-қайта такрорлашдан чарчамаслигини билдирди.

Тадбир доирасида Президентимизнинг “Тадбиркорлар кўни муносабати билан соҳа вакиллари билан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида”ги фармони ҳамда “Фаол тадбиркор” кўрак нишони билан тақдирлаш тўғрисида”ги фармойиши билан соҳа вакиллари орденол ва мукофотлар топширилди. Ҳа, хизмат қилган хурмат топади деб бежиз айтишмайди. Айниқса, юрт раванқи, халқ фаровонлиги йўлида хизмат қилганларни ҳар қанча мукофотласа, эътироф этса, шунча кам.

Август ойида давлатимиз раҳбари бошчилигида соҳаларни тараққий эттириш бўйича бир қанча тақдирот ва видео-селектор йиғилишлари ўтказилди. Ушбу йиғилишлар тармоқларни янада ривожлантириш билан бирга, келгусида юзага келиши мумкин бўлган муаммоларнинг олдини олишга қаратилди. Қиш-кўз мавсумига тайёргарлик шулар жумласидан.

Ушбу йўналишда нефть-газ ва электр энергетикаси тизимини яхшилаш бўйича тақдиротлар ўтказилди. Жумладан, соҳанинг турли жабҳаларини тартибга солиш ва ривожлантиришга бағишланган бешта йиғилиш ўтказилиши ҳам масала нақадар долзарб эканини билдиради.

Давлатимиз раҳбари йиғилишларда соҳа масъулларининг ўтган даврда қилинган ишлар бўйича ҳисоботини тинглаб, бажарилиши зарур бўлган вазифаларни белгилаб берди.

Ана шундай мулоқотлардан яна бирида аҳолини гўш ва сут маҳсулотлари билан барқарор таъминлаш, бу борада чорвачилик ва паррандачиликни ривожлантириш бўйича фикр алмашилди.

Мамлакатимизда сунъий интеллект экотизимини ривожлантириш бўйича эришилган натижалар ва истиқболдаги устувор вазифалар юзасидан тақдиротда эса Ўзбекистоннинг соҳадаги ютуқ ва келгусида забт этиши керак бўлган марралари ҳақида сўз борди. Қайд этилганидек, сўнгги йилларда Ўзбекистон сунъий интеллектга тайёрилик бўйича халқаро рейтингда 25 поғона юқорилаб, 62-ўринга кўтарилди. 2030 йилга қадар юртимизни мазкур рейтингда энг илгор 50 та давлат қаторига киритиш мақсад қилинган.

Қадастр агентлиги фаолиятини янгича ёндашувлар асосида ташкил этиш, аҳоли ва тадбиркорларга кўрсатилаётган хизматларни соддалаштириш, давлат фуқаролик хизматларининг ойлик иш ҳақи тизими ва меҳнатга ҳақ тўлаш шартларини мувофиқлаштириш каби қатор йўналишлар бўйича ҳам йиғилишлар бўлиб ўтди. Улар мазкур соҳалар ривожини учун ўзига хос “йўл харитаси” вазифасини ўташи билан аҳамиятлидир.

Шунингдек, август ойида давлатимиз раҳбари томонидан 8 та қонун, 26 фармон ва 19 та қарор, 12 фармойиш имзоланди.

23-24 август кунлари Озарбайжон Президенти Илҳом Алиев мамлакатимизга давлат ташрифи билан келди. Мустақиллигимизнинг 35 йиллиги арафасидаги ташриф шукуҳи аввалгиларидан буткул бошқача бўлди.

Тарихий аҳамиятга эга ташриф икки давлат ўртасидаги дўстлик, икки томонлама манфаатли ҳамкорлиқни янги босқичга кўтарди. Ташриф доирасида Шавкат Мирзиёев ва Илҳом Алиев Абайи дўстлик

долларлик товар айирбошлаш ҳажми энди орзу эмас, яқин йилларда эришиладиган реал мақсадга айланди. Озарбайжон Президенти ташрифи давомида давлатимиз раҳбари ҳамда ўзбек халқини мустақиллигимизнинг 35 йиллиги билан самимий муборакбод этди.

29-30 август кунлари Президентимиз тақдирот биноан Ҳиндистон Бош вазир Нарендра Моди давлат ташрифи билан мамлакатимизга келди. Учрашув аввалида Нарендра Моди давлатимиз раҳбарини мустақиллик куни билан табриклаб, халқимизга тинчлик, фаровонлик ва равақ тилади.

Етакчилар иштирокида ўтган самарали мулоқотларда Ўзбекистон — Ҳиндистон стратегик шериклик муносабатлари ва кўп қиррали ҳамкорлигини янада

ривожлантиришнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди. Имзоланган шартнома ва келишувларга кўра, икки давлат ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини кейинги босқичга кўтариш белгиланди.

Давлатимиз раҳбари август ойида, шунингдек, Америка Қўшма Штатлари Президенти Дональд Трамп, Беларусь Республикаси Президенти Александр Лукашенко билан телефон орқали мулоқот қилди.

АҚШ Конгресси Вакиллар палатаси конгрессменлари Жейсон Смит, Грег Мерфи, Ронни Жексон ва Эдвард Кейс, Сингапур Республикасининг Катта вазири Ли Сян Лун қабул қилинди. Ушбу давлатлар билан янги шартнома ва келишувларга эришилди.

Давлатимиз раҳбари ойнинг сўнги куниди Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари кенгазининг навбатдаги йиғилиши ҳамда “ШХТ плюс” форматидаги учрашувда иштирок этиш учун Бишкек шаҳрига ташриф буюрди.

Саммит доирасида давлатимиз раҳбари БМТ Бош қотиби Антониу Гутерриш, Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин, Покистон Ислам Республикаси Бош вазири Шаҳбоз Шариф, Россия

йўлида мардонвор курашган жадид болаларимизни хотирламаслиқнинг илжожи йўқ. Уларнинг жасорати авлодлари қалбид абадий яшайди.

Ҳар йили мустақиллик байрами арафасида қатғон қўрбонларининг ёд этилиши бежиз эмас, албатта. Жорий йил ҳам шундай бўлди. Қатғон қўрбонларини ёд этиш кўни муносабати билан асосий байрам тантанасидан олдин, куннинг биринчи ярмида Шаҳидлар хотираси хиёбонида давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, нурунийлар, зиёлилар иштирокида маросим ўтказилди.

Шундан сўнг асосий байрам тадбири Янги Тошкентда бўлиб ўтди. Энг улук, энг азиз байрамимиз — мустақиллигимизнинг 35 йиллиги тантаналари Янги Тошкент шаҳрида ўтказилиши ҳам ўзига хос рамзий маънога эга бўлди. Бу Янги Ўзбекистон гоҳсининг ҳаётдаги амалий ифодасининг илк нишонлари кўзга ташланаётганини билдиради. 35 йиллик юбилей тўйи ҳам моҳиятан, ҳам шаклан ўзига хос тантана бўлди.

Бобо-момоларимиз дуога қўл очар экан, доим “тўйларга етказсин”, дейишни қанда қилмайди. Бу дуо замирида катта маъно мужассам. Айниқса, мустақиллик байрамнинг шукуҳи ўзгача. Байрам руҳи, бугунги кунлар шукронаси ҳар бир юртдошимиз чехрасида порламоқда.

Давлатимиз раҳбари тантанали байрам тадбиридаги нутқининг аввалида халқимизни мустақиллик айёми билан самимий табриклади.

— Бир неча юз йиллик орзулар рўёбга чиқаётган ушбу бетакорор маконда бутун халқимиз билан ҳали яна кўплаб қувончли ва тарихий воқеаларга гувоҳ бўламиз. Аминиманки, Янги Тошкент пойтахтимизнинг кўрқига кўрк қўшиб, биз барпо этаётган Янги Ўзбекистоннинг куч-қудратини

намоён этадиган чинакам тараққиёт марказига айланади, — деди Президентимиз.

Шунингдек, мустақиллиқнинг асл моҳиятини бир сўз билан очиб берди.

— Мустақиллиқнинг буюк аҳамияти, аввало, инсон қадри ва эркин ҳаётида намоён бўлади. Шу боис, биз ислохотларни бошлаган биринчи қуларданок халқнинг қалбига қулоқ солдик, аҳолининг дардига дармон бўлишни мақсад қилдик. “Инсон қадри учун!” деган ғояни давлат сиёсатининг марказига олиб чиқдик, — дея таъкидлади мамлакатимиз етакчиси.

Кейинги йилларда ушбу ғоя асосида амалга оширилган ислохотлар бирма-бир санаб ўтилди. Хусусан, биринчи галда “пахта қуллиги”, мажбурий меҳнат ва болалар меҳнати, конвертация чеклови, прописка каби одамларни йиллар давомида қийнаб келган муаммоларга барҳам берилгани қайд этилди.

Байрам тантанаси халқимизнинг қадим 3 минг йиллик тарихдан садо берувчи куй-қўшиқлар, сахна қўйишлари ҳамда дроналар шуосига айланиб кетди. Иштирокчилар қалби масрур бўлиб, янги Ўзбекистон гоҳсини амалга ошириш шиддатига тўлиб тошди.

2026 йил 3 сентябрь, 182-сон

Бугун тараққиётни фақат рақамлар билан эмас, балки инсоннинг ўз салоҳиятини намоён этиши учун яратилган имкониятлар билан ҳам ўлчаш зарурати пайдо бўлмоқда. Президентимизнинг тадбиркорлар билан навбатдаги очиқ мулоқотидаги нутқининг энг муҳим жиҳати ҳам ана шу нуктада — тадбиркорга ишончни иқтисодий тараққиётнинг асосий омилига айлантириш ғоясида намоён бўлди.

Мазкур маърузани тинглар эканман, бир фикр ҳаёлимдан ўтди: беш йил аввал тадбиркорлик муҳитини ўзгартриш ҳақида гап кетган бўлса, бугун гап энди тадбиркорнинг қай даражада ўсиши, қанча қиймат яратиши, қайси бозорларга чиқиши ва миллий иқтисодиётнинг қайси янги драйверларини шакллантириши ҳақида бормоқда. Бу жуда катта фарқ.

Келтирилган рақамлар аини ўзгаришларнинг кўламини кўрсатиб турибди. Бизнес учун кредит портфелининг қарийб уч қарра ошиб, 450 триллион сўмга етгани, тадбиркорлар 650 триллион сўмлик солиқ ва божхона имтиёзларидан фойдалангани, корхоналарнинг асосий капиталга инвестициялари уч қарра кўпайгани — буларнинг ҳар бири иқтисодий ислохотларнинг муайян натижасидир.

Бироқ мазкур рақамлардан ҳам муҳимроқ жиҳат давлатнинг тадбиркорга муносабати ўзгариб бораётганидир.

Кредитдан капиталгача бўлган йўл

Тадбиркорлар билан очиқ мулоқотда “тадбиркорнинг кичикдан — ўрта бизнесга, ўртадан — чемпионга айланиши” энг катта қиймат экани алоҳида таъкидланди. Бу мамлакатимиз молия тизими олдида турган вазифаларини ҳам аниқ белгилаб беради.

Чунки тадбиркорликни ривожлантириш фақат кредит ажратиш дегани эмас. Кредит — бошланғич нуқтаси, холос. Муҳими, тадбиркорнинг молиявий саводхонлиги, бизнес модели, корпоратив бошқаруви, инвестиция стратегияси, рискларни бошқариш қобилияти ва капитал бозорига чиқиш салоҳиятини шакллантиришдир.

Шу маънода, кредит хизматлари ягона рақамли портали, “бизнес старт”, “бизнес лифт”, “бизнес юксалиш” каби дастурларни мен яхлит бир тизимнинг турли босқичлари сифатида қабул қиламан. Бу тизим тадбиркорни қиймат яратувчи иқтисодий субъект сифатида кўришга ўтаётганимизни англатади.

Айниқса, гаров масаласида “контрак-фолат” тизими жорий этилиши эътиборга молик. Чунки қўллаб яхши ғояларга эга тадбиркорларнинг молиявий ресурсларга киришидаги асосий тўсиқ гаров таъминоти мавжуд эмаслиги бўлиб келган. Демак, янги ёндашувда тадбиркорнинг мулкитгина эмас, бизнеси, салоҳияти ва келажақда қиймат

ИШОНЧ БЕРИЛГАН ЖОЙДА ИМКОНИЯТ КУЧАЯДИ

Элмурод ҲОШИМОВ, иқтисодиёт фанлари доктори, доцент

яратиш қобилияти ҳам молиявий баҳолаш мезонига айланмоқда. Бу эса банк-молия соҳасида мутлақо янги компетенцияларни талаб қилади.

“Кредит бериш”дан “тадбиркорга ҳамроҳ бўлиш”гача

Президентимиз нутқидаги энг муҳим ғоялардан бири “тадбиркорга кредит бериш эмас, балки уни бошидан охиригача қўллаб-қувватлайдиган” тизим яратиш вазифасидир. Бу жуда муҳим бурилиш. Банк ва тадбиркор муносабати “кредит олди — кредит берди” муносабати билан чекланмаслиги керак. Банк тадбиркорнинг бизнес циклини тушуниши, унинг қайси босқичда эканини билиши, ўсиш нукталарини аниқлаши ва тегишли молиявий инструментларни таклиф қилиши зарур.

Янги тадбиркорга микромолиялаш, кичик бизнесга кредит, ўсиш босқичидаги компанияга инвестиция, йирик корхонага капитал бозори, экспортчига экспорт молияси, инновацион компанияга эса венчур молиялаш инструментлари керак. Демак, келажак банк тизими “маҳсулот сотувчи банк” эмас,

“молиявий ҳамкор банк” бўлиши керак. Бундай банк тизимини эса замонавий билим ва тафаккурга эга кадрларсиз тасаввур этиб бўлмайди.

Сунъий интеллект — рақобат эмас, янги имконият

Сунъий интеллект масаласи алоҳида йўналиш сифатида илгари сурилгани диққатга сазовор. “Сунъий интеллект — бошқарув самардорлиги — янги инвестициялар” экотизими ҳақидаги ғоя, назаримда, келгуси ўн йиллик иқтисодий тараққиётимиз учун стратегик аҳамиятга эга.

Бугун қайси корхона маълумотлардан самарали фойдаланса, харажатини аниқ ҳисобласа, талабни олдиндан прогноз қилса, маҳсулот таннарихини пасайтирса ва бошқарув қарорларини тез қабул қилса, ўша корхона рақобатда устун бўлади. Бу жараён банкларга бевосита тааллуқли.

Кредит скоринги, фирибгарликни аниқлаш, миқоз хулқини таҳлил қилиш, рискларни прогнозлаш, инвестиция қарорларини қўллаб-қувватлаш, персоналлаштирилган молиявий хизматлар — буларнинг барчаси сунъий интеллект билан узвий боғланади. Шундай шароитда молиявий таълим ҳам ўзгариши шарт.

Янги синов майдони

Бугун маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўзи кифоя қилмайди. Уни жаҳон бозорида сотиш, халқаро стандартларга мослаштириш, бренд яратиш, логистика харажатларини оптималлаштириш ва хорижий харидор билан узоқ муаддатли муносабат ўрнатиш талаб этилади.

Экспортчиларнинг хорижий миқоз топиш, сертифицирлаш, молиялаштириш, маркетинг ва брендлашдаги қийинчиликларига оид рақамлар бунинг аёқол далили. Шу жиҳатдан “экспорт навигатор” тизими жуда долзарб ташаббус. Аммо экспорт навигатори фақат давлат хизматлари тизими бўлиб қолмаслиги керак. У тадбиркорга бозорни тушуниш, молиявий рискни баҳолаш ва экспорт операцияларини молиялаштиришда ҳам ёрдам бериши зарур. Бу жараёнда банклар, таълим муассасалари ва бизнес ҳамкорлиги алоҳида аҳамият касб этади.

Инсон омили — барча ислохотларнинг “юраги”

Президентимиз “Ҳар бир лойиҳанинг самараси — фақат технологияга эмас, балки уларни ишлата оладиган малакали кадрларга боғлиқ”, деган ғояни илгари сурди. Бу фикр-ни ҳар бир раҳбар, ҳар бир иш берувчи ва ҳар бир таълим муассасаси жиддий қабул қилиши керак. Замонавий заводни қуриш мумкин. Энг сўнгги технологияни олиб келиш мумкин. Кредит ва инвестиция жалб қилиш мумкин. Аммо технологияни бошқарадиган, янгилик яратадиган, уни такомиллаштирадиган инсон бўлмаса, инвестициянинг самараси чекланган бўлиб қолади.

Шу маънода, Президентимизнинг ёшларни замонавий касбларга йўналтириш, тадбиркорларнинг ўзи техникумлар ташкил этиши, олий таълим муассасаларидан таълим билан бирга касбий тайёргарликка ҳам эътибор қаратиш ҳақидаги ташаббусларни мамлакат тараққиётининг энг муҳим инвестицияси инсонга инвестиция эканини яна бир бор кўрсатди.

Ишонч муҳити

Тадбиркорларга маъмурий босимни камайтириш, текширувларни қисқартириш, “биринчи хато учун — огоҳлантириш” қоида-сини жорий қилиш, “тадбиркорнинг

ҳақлилик презумпцияси”ни таъминлаш, “сукут — розилик” тамойилини кенгайтириш каби муҳим ташаббуслар илгари сурилди. Буларнинг барчасини бир тушунча билан ифодалаш мумкин: ишонч. Иқтисодиётда ишончнинг нархи жуда баланд. Тадбиркор эртанги кунига ишонса, инвестиция қилади. Банк унга ишонса, молиялаштиради. Инвестор мамлакатга ишонса, капитал олиб қиради. Ёш мутахассис ўз келажагига ишонса, билим олади ва шу ерда ўз салоҳиятини намоён қилади. Шу боис, тадбиркорлик муҳитини яхшилаш ҳақидаги ҳар бир қарор аслида мамлакатдаги ишонч капиталини кўпайтиришга хизмат қилади.

Имкониятлар географияси ўзгариши

Табийй ресурслари чекланган, логистика занжирларидан нисбатан узоқ ҳудудда кичик бизнес иқтисодиётининг 72 фоизини яратаетгани, экспортда кичик бизнес улushi бўйича Хоразм вилоятининг биринчи ўринга чиққанини қайд этиш тараққиёт учун ресурсларнинг ўзи етарли эмаслигини кўрсатади.

Асосий ресурс — ташаббус. Ташаббус эса имконият берилган жойда кучаяди. Хоразмда туризм, хизматлар, транспорт, меҳмондўстлик, саноат ва тадбиркорлик бир-бирини тўлдириб бораётгани ҳудудий ривожланишнинг янги моделини намоён

Мустақиллигимизнинг 35 йиллик шодиёналари юртдошларимиз қалбини фаҳрга тўлдирётган бир вақтда 1 сентябрь куни “Ташаббусли бюджет”нинг жорий йилги иккинчи мавсуми голиб лойиҳалари эълон қилинди. 15 июлдан 31 августга қадар давом этган якуний овоз бериш босқичи натижалари кўплаб фуқароларга қўшалок айём кайфиятини улашди. Голиб лойиҳалар иштирокчилари бунни карнай-сурнай садолари остида ўз маҳалласида ўйин-кулги, мушакбозлик билан нишонлади.

Баъзи ҳудудларда эса байрамона тадбирлар, концерт ва маданий дастурлар ташкил этилди. Асосийси, одамлар биргаликда илгари сурган лойиҳаларнинг натижасини ҳам ҳамжиҳатликда нишонламоқда. Ахир нақд бир ярим ой давомида иштирокчилар ягона мақсад атрофида бирилиб, ўз ҳудудидаги ижтимоий муаммонинг ечимини учун ҳаракат қилди.

Одатдагидек жараённинг ҳар бир босқичи қизиген кечди. Дастлаб 15 июль — 3 август кунлари лойиҳа кириштиш босқичи бўлиб ўтди. Маълумотларга кўра, мазкур босқичга жами 23 минг 551 та лойиҳа келиб тушган бўлиб, улар 18 августга қадар давом этган саралаш босқичига ўтказилган. Лойиҳанинг тарғибот босқичи эса 19-21 август кунлари бўлиб ўтди. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги маълумотида кўра, “Ташаббусли бюджет”нинг жорий йилги иккинчи мавсумида келиб тушган лойиҳаларнинг 20 минг 254 таси овоз бериш босқичига ўтказилган.

ТАШАББУСЛИ БЮДЖЕТ

Навбатдаги мавсумнинг голиб лойиҳалари эълон қилинди

Лойиҳанинг асосий ва кутилган овоз бериш босқичи 22 августда бошланди, 31 август куни якунланди. Юртдошларимиз дастлабки дақиқалардаёқ махсус интернет платформалари орқали овоз беришга киришиб кетди. Охириги дақиқаларгача фаоллик давом этди. Овоз бериш жараёнида шаффоф-ликни таъминлаш учун эса “Очиқ бюджет” ахборот порталида янги функция — овоз берувчилар портрети ҳам ишга туширилди. Унда овоз берган фуқаролар ҳақидаги маълумотлар, хусусан, овоз берувчининг жинси, ёши, ҳудуди ва қайси алоқа оператори абоненти эканини кўриш имконияти яратилди. Шу орқали барча овоз “Бир фуқаро — бир овоз” тамойили асосида тегишли текширувдан ўтказилгандан сўнг қабул қилинган.

Маълумотларга кўра, жараёнда мамлакатимиз бўйлаб 10 миллион 124 мингта овоз берилиб, якуний натижалар бўйича қиймати 3,1 триллион сўмга тенг 2195 та лойиҳа голиб деб топилди.

— Шулардан 2059 таси анъанавий, 136 таси эса шериклик лойиҳалари, — дейди Иқтисодиёт ва молия вазирлиги бўлим бошлиғи Азимжон Ҳасанов. — “Ташаббусли бюджет”нинг ўтган мавсумидан бошлаб лойиҳаларни аҳоли ва давлат ўртасида шериклик асосида молиялаштириш механизми йўлга қўйилган. Аҳоли томонидан 50 фоиз қисми молиялаштирилган лойиҳалар автоматик голиб деб топилди, қолган қисми давлат томонидан тўлаб берилиши белгиланган эди. Ташаббус қийматининг белгиланган қисми аҳоли, тадбиркорлар ва ҳомийларнинг ихтиёрий маблағи ҳисобидан шакллантирилади. Маблаг махсус ҳисобрақамга ўтказилгач, шериклик лойиҳаси овоз бериш жараёнида иштирок этмай туриб голиб деб топилди. Аммо бу мутлақо ихтиёрий жараён бўлиб, мажбурий иштирок ва пул йиғишга йўл қўйилмайди. Амалиёт яқинда йўлга қўйилганига қарамай, қизқувчилар кўп бўлди. Утган мавсумда 16 та шериклик лойиҳаси

голиб деб топилган бўлса, бу гал улар сони 136 тага етган.

Жумладан, Хоразм вилояти Қўшқўпир тумани Илгалди маҳалласида кўча чиқроқларини ўрнатиш ва таъмирлаш, Қашқадарё вилояти Яккабўғ тумани Кенгузар маҳалласи Чағатой қишлоғига 1 та трансформатор ва бетон устунлар олиш, Наманган вилояти Тўрақўрғон тумани “Шарқ” МФЙда Буюк келажақ кўчасининг 240 метр қисминини асфальтлаш каби ташаббуслар илгари сурилган. Бу ишлар қийматининг 50 фоизини аҳоли молиялаштирган. Шу боис, улар муддатида олдин голиб деб топилган ва овоз бериш жараёнига зарурат қолмаган. Ташаббус қийматининг қолган қисми эса давлат бюджетидан қопланади. Анъанавий овоз бериш босқичи якунига кўра, йўналишлар бўйича энг кўп голиб бўлган лойиҳалар ички йўللارни таъмирлаш (1022 та), умумтаълим мактаблари (476 та) ҳамда соғлиқни сақлаш муассасаларини

таъмирлаш ва моддий-техник базасини ривожлантириш (173 та) масалаларига оид. Худудлар кесимида Қашқадарё вилояти Чироқчи туманидан Мушарраф Шарипов илгари сурган ташаббус энг кўп — 22 минг 602 та овоз тўплади. Унга асосан, Ифтихор маҳалласидаги Лангар 3-4-5-6-қўчаларининг 3000 метр масофадаги ички йўлини асфальт қилиш учун давлат бюджетидан 1,6 миллиард сўм ажратилди.

Лойиҳанинг энг кам — 51 та овоз билан голиб бўлган ташаббуси Навоий вилояти Навоий шаҳридан илгари сурилган бўлиб, унда Зиёкор маҳалласидаги уйлар ёнидаги болалар ўйингоҳини таъмирлаш зарурлиги кўрсатилган. Ушбу лойиҳани амалга ошириш учун давлат бюджетидан 150 миллион сўм ажратилди. Бу ҳали тўла якуний рақамлар эмас. Шу йил 1-10 сентябрь кунлари лойиҳанинг қўшимча голибларини эълон қилиш босқичи ҳам бўлиб ўтади.

Жараён назоратда

Ташаббуси қорозда қолмаслиги, албатта, амалиётта татбиқ этилишига одамларнинг ишончи комил бўлаётгани учун ҳам лойиҳа халқ орасида оммалашмоқда. Мутасаддиларнинг изох беришича, “Ташаббусли бюджет”да голиб деб топилган лойиҳа овоз бериш босқичи якунлангани заҳоти дарҳол амалга ошмайди. Аввал қонунчиликда белгиланган молиявий, ташкилий ва харид жараёнидан ўтказилади. Голиб лойиҳалар эълон қилинганг, 7 кун ичида молиялаштириш бўйича қарор лойиҳаси тегишли халқ депутатлари туман (шаҳар) кенгашига киритилади ва ҳар бир лойиҳа бўйича молиялаштириш суммаси тасдиқланади. Шундан сўнг маблаг ҳисобварақларга ўтказилиб, харид жараёни ташкил этилади. Кейин лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланиб, пудратчи танланган ва лойиҳани амалга оширишга киришилди.

Шу билан жараён тугамайди. Лойиҳалар фойдаланишга топширилгунига қадар мутасаддилар назоратида бўлади. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги маълумотида кўра, июль ойи якунлари бўйича “Ташаббусли бюджет” доирасида қурилиш-таъмирлаш ишлари давом этаётган 2165 та лойиҳада сайёр мониторинг ўтказилган. Аини даврда лойиҳанинг аввалги

етмоқда. Келгусида ҳар бир ҳудуд ўзининг “иқтисодий ихтисослашуви”ни янада аниқ белгилаши керак. Ҳар бир вилоят ўзининг кучли жиҳатини экспортбоп маҳсулот, хизмат ёки технологияга айлантира олса, мамлакат иқтисодиёти янада диверсификацияланади.

Энди асосий вазифа — натижани таъминлаш

Давлатимиз раҳбари маърузасида жуда кўп янги ташаббус ва вазифалар белгиланди. Аммо ҳар қандай ислохотнинг ҳақиқий қиймати унинг ҳаётдаги натижаси билан ўлчанади. Шу маънода, бугунги вазифа фақат янги қарорлар қабул қилиш эмас, уларнинг тадбиркор ҳаётида қандай ас таътганини мунтазам ўрганиш, ортиқча бюрократик тўсиқларни ўз вақтида бартараф этиш, берилган имкониятлардан самарали фойдаланиш маданиятини шакллантиришдир. Бунда давлат органлари билан бир қаторда банклар, таълим муассасалари, бизнес бирлашмалари ва тадбиркорларнинг ўзлари ҳам масъул. Назаримда, янги босқичда давлатнинг вазифаси тадбиркор ўрнига бизнес қилиш эмас, балки тадбиркор бизнес қилиши учун адолатли, очиқ ва рақобатбардор муҳит яратиш.

Тадбиркорнинг вазифаси эса берилган имкониятдан фойдаланиб, янги қиймат яратиш, янги иш ўринлари очиш, экспортни ошириш, технология жорий этиш ва жамият олдидаги масъулиятини ҳис қилишдан иборат. Банклар эса бу икки томон ўртасида ишончли молиявий кўприк бўлиши керак. Таълим тизими эса ушбу жараённинг интеллектуал пойдеворини яратиши лозим.

40 миллионли мамлакат учун 180 миллиард доллардан ортқ ялпи ички маҳсулот, 40 миллиард доллардан зиёд экспорт каби марралар муҳим. Аммо мазкур рақамларнинг ҳақиқий мазмуни одамларнинг даромади, оилалар фаровонлиги, ёшларнинг ўз юртида муносиб касб ва иш топиши, тадбиркорнинг ўз ғоясини амалга ошира олиши билан белгиланади. Шу нукта назардан, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш сиёсати аслида ижтимоий сиёсатнинг ҳам муҳим қисми. Чунки ҳар бир янги корхона — янги иш ўрни. Ҳар бир янги экспортчи — янги бозор. Ҳар бир янги инвестиция — янги технология. Ҳар бир янги технология — янги компетенция. Ҳар бир янги компетенция эса инсоннинг юқори даромадли меҳнатга йўли.

Энг муҳими, бу мулоқотда давлат ва бизнес ўртасидаги муносабатнинг мазмуни ўзгариб бораётгани яққол кўринди: давлат тадбиркорга фақат ёрдам олувчи сифатида эмас, балки мамлакат тараққиётининг тўлақонли ҳамқисми сифатида қармоқда.

Бу ишонччи оқлаш эса барчамизнинг вазифамиз. Айниқса, банк-молия соҳасида меҳнат қийматларини, иқтисодчи ва молиячи мутахассисларни тайёрлаётган таълим муассасалари зиммасига катта масъулият тушади. Зеро, янги иқтисодиётга янги фикрлайдиган кадрлар керак. Янги технологияларга янги билим керак. Янги капиталга янги молиявий маданият керак. Янги бозорларга эса янги авлод тадбиркорлари керак.

Агар давлатнинг ишончи, тадбиркорнинг ташаббуси, банкнинг молиявий имконияти ва таълимнинг интеллектуал салоҳияти бир нуктада бирилашса, биз нафақат иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қоламиз, балки мамлакатимизнинг рақобатбардорлигини сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқамиз.

Тадбиркорга ишонч — бизнесга ишонч. Бизнесга ишонч — иқтисодиётга ишонч. Иқтисодиётга ишонч эса пировардида янги Ўзбекистоннинг келажагига ишончдир.

мавсумларида голиб деб топилган 257 та лойиҳа бўйича ишлар якунланиб, фойдаланишга топширилган.

Қолаверса, жараёни юртдошларимизнинг ўзи ҳам назорат қилиши мумкин. “Очиқ бюджет” порталидаги ҳар бир лойиҳа саҳифасида ўтказилган мониторингларда қайд этилган ҳолатлар, жумладан, ҳар бир лойиҳанинг амалдаги ҳолати ва фотосуратлари билан танишиш имконияти мавжуд.

Айни кунларда лойиҳанинг аввалги мавсумларидаги голиб ташаббуслар бўйича ҳудудларда ишлар фаол давом этапти. Қашқадарё вилояти Қамаш тумани Ёртепа маҳалласидан 3,7 километрдан ортқ ички йўл асфальтланаётган бўлса, Тошкент шаҳри Янгиҳаёт туманидаги 3-мактаб биноси ҳамда футбол майдони атрофи панжара билан ўралиб, тунги ёриткичлар ўрнатилди. Шунингдек, мазкур тумандаги 72-оилавий поликлиника замонавий ускуналар билан жиҳозланди.

Лойиҳанинг ҳар галги мавсумида қатор янгиликлар илгари сурилляпти. Иштирок этиш бўйича баъзи маҳаллаларга танаффус бериш амалиёти шулар жумласидан. Гап шундаки, кетма-кет иккита мавсумда голиб бўлган маҳаллалар лойиҳанинг навбатдаги мавсумида иштирок эта олмайди. Аммо ушбу маҳаллалардаги фуқаролар ўзига яқин ёки қўшни маҳалланинг лойиҳаларини қўллаб-қувватлаши мумкин. Аини тартибга кўра, “Ташаббусли бюджет”нинг жорий йилги иккинчи мавсумида 1128 та маҳаллага танаффус берилиб, уларнинг рўйхати лойиҳа аввалида эълон қилинди.

Бироқ бу қимларнингдир лойиҳада иштирокини чеклаш эмас, балки барчага тенг имконият яратишдир. Масалан, Фаргона вилоятининг Фаргона шаҳрида айрим лойиҳалар ички комиссия томонидан асоссиз равишда рад этилгани боис, уларнинг овоз бериш босқичида иштироки вақтинчалик чекланганди. Шундан сўнг Иқтисодиёт ва молия вазирлигининг талабига биноан ички комиссия томонидан лойиҳалар белгиланган мезонларга асосан қайта кўриб чиқилгач, ҳудудда овоз бериш босқичи тўлиқ тикланган.

Бу ҳам “Ташаббусли бюджет” халқ манфаатларига хизмат қилаётган, чинакам умуммиллий лойиҳага айланганининг исботи.

Ирода ТОШМАТОВА, “Янги Ўзбекистон” мухбири

ЁРУҒ КЕЛАЖАГИМИЗ УСТУНЛАРИ

2 сентябрдан мамлакатимиздаги барча умумтаълим мактаблари, шунингдек, академик лицей ва техникумларда янги ўқув йили бошланди. Олий таълимда эса биринчи босқич талабалари 7 сентябрь, бошқа курс талабалари эса 14 сентябрдан ўқув жараёнига киришади.

Шу муносабат билан мактабларда ташкил этилган “Биринчи кўнғирок” тадбирлари “Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажақ яратамиз!” шиори остида бўлиб ўтди. Тантанали тадбирлар аввалида давлатимиз раҳбарининг эртагиз эгаларига йўллаган самимий табриғи ўқиб эшиттирилди. Табриқдаги “...Азиз фарзандларим, сизларга бахтли ва саодатли ҳаёт эшикларини очадиган калит ҳам, умр йўлларингизда пайдо бўладиган мураккаб саволларнинг ечими, синов ва машаққатларни енгиб ўтишнинг кафолати ҳам фақат билим, билим ва билимдир. Гўзал ёшларнинг ҳар бир дақиқасини қадрлаб, янги илм, ғоя ва инновацияларни, касб ва ҳунарларни, она тилимиз, бой тарихимиз ва маданиятимиз асосларини пухта эгалланг. Жаҳон тарихи ва хорижий тилларни ҳам астойдил ўрганинг. Изланиш ва ҳаракатдан ҳеч қачон тўхтаманг”, деган қорлов, шубҳасиз, камолот палласида турган йигит-қизларни янада баланд марралар сари руҳлантирди. Ўз ҳудудидagi мактабларга ташириб буюрган таълим тизими етакчилари, мактаб раҳбарлари Президентимиз табриғига ҳамоҳанг ўқувчи ёшларни янги ўқув йили билан муборакбод этиб, улкан муваффақиятлар тиллади.

Тахлилларга қараганда, бу йил талабалikka қабул қилинган битирувчилар сони охириги уч йилда 3,5 фоиз ошиб, жорий йилда 27,4 фоиз ўсган. 34 минг 681 битирувчи давлат грантига тавсия этилган ва бу ўтган йилдагидан 4800 нафар кўп дегани. Шу ўринда айтиш жоизки, янги ўқув йилида 10 минг 225 та умумтаълим мактабидан 550 мингдан ортиқ ўқитувчи 6,7 миллиондан зиёд ўқувчига таълим-тарбия беради.

Бу йил 1 синфга қабул қилинган қарийб 800 минг болажонга 12 номдаги ўқув қуролларидан иборат “Президент совғаси” топширилди.

— Илк бор мактабга қадам қўйгани, биринчи ўқитувчиси билан танишгани, айниқса, Президентимиз совғасини олгани биланларимиз бир умр эслаб юради,

— дейди фарзанди Мирзо Улуғбек туманидаги 49-мактабнинг 1-синфига қабул қилинган Дилдора Намозова. — Мактаб сумкаси оғир эмас, лекин чидамли, ҳар томонлама ўйланган ҳолда тайёрлангани кўриниб турибди. Ўқув қуроллари ҳам сифатли, биз, ота-оналарга маъқул бўлди. Албатта, 800 мингта яқин боланинг ҳар бирини шундай

совға билан таъминлаш ўз-ўзидан бўлмайди. Бунинг учун давлатимиз раҳбарига алоҳида миннатдорлик билдираимиз.

Мактаб саҳнида янграган қувноқ куй-кўшиқлар биринчи кўнғирок жарангига улашиб, ўқувчиларни байрамона безатилган синф хоналарига қорлади. Барча таълим муассасаларида дарслар “Келажақ соати” билан бошланди. Синф раҳбарлари мамлакатимиз таълим тизимида ёшларга яратилаётган имкониятлар ва бунинг ортидан эришилаётган ютуқлар ҳақида ўқувчилар билан фикр алмашди. Тест синовларида энг юқори — 189 балл олган мактаб битирувчилари йилдан йилга кўпайиб, жорий йилда 4825 нафарга етгани айтилди. Битирувчилари тўлиқ талаба бўлган оддий мактаблар, халқаро ва республика миқёсидаги тадбирлар, спорт мусобақаларида юқори натижага эришган ўқувчиларнинг ютуқлари барча тенгдошларини руҳлантиргани аниқ.

Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги маълумотларига кўра, 2026/2027 ўқув йили учун ишлаб чиқилган “Келажақ соати” дастурлари асосида ҳар бир ёш ғуруҳи учун

Бу йил 1 синфга қабул қилинган қарийб 800 минг болажонга 12 номдаги ўқув қуролларидан иборат “Президент совғаси” топширилди.

алоҳида дарс ишланмалари, сценарийлар, визуал ва интерактив материаллар тайёрланиб, “milliytarbiya.uz” платформасига жойлаштирилди.

Соҳа масъулари янги ўқув йилига ўзига хос тайёргарлик кўрди. Хусусан, мактабгача ва мактаб таълими соҳасида таълим сифатини янги босқичга олиб чиқиш, таълимнинг узвийлиги ва узлуксизлигини таъминлаш мақсадида умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандарти ва ўқув дастурлари халқаро стандартларга мувофиқ янгидан ишлаб чиқилди.

Бундан ташқари, Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги ҳузуридаги Республика таълим маркази томонидан Шарқий Хитой педагогика университети тайёрлаган ва давлат тилига таржима қилинган, сунъий интеллектга оид 7 қисмдан иборат ўқув қўлланмалар маҳаллийлаштирилди.

Ўқув қўлланмалар ўқувчиларнинг ёш хусусиятларини инобатга олган ҳолда оддийдан мураккабга қараб тузилган бўлиб, 7 қисмдан иборат ҳамда янги ўқув йилидан 17 соатлик (2 ҳафтада 1 соат) дарсдан ташқари машғулот сифатида амалиётга жорий этиб борилиши режалаштирилган.

“Биринчи кўнғирок” тадбирида 2 мингдан зиёд ўқувчини тантанали кутиб олган Чилонзор туманидаги 202-мактаб директори Наргиза Муҳаммадиева тадбир белгиланган йўриқнома асосида, ўқувчилар хавфсизлиги тўла таъминланган ҳолда ўтганини айтди. Ўқитувчилар “Келажақ соати”ни жиддий тайёргарлик, кўтаринки руҳ билан ташкил этди. 1-синфга қабул қилинган 175 ўқувчига “Президент совғаси” маҳаллий ҳокимликлар, фаол жамоатчилик вакиллари ҳамда ота-оналар ҳамроҳлигида тантанали топширилди.

Мазкур мактабда алоҳида таълим эҳтиёжига эга 11 ўқувчи учун инклюзив синфлар очилиб, махсус педагоглар жалб қилинган. Шу ўринда инклюзив таълимга эътибор янги босқичга киргани яққол кўринади. Чунончи, ўтган ўқув йилида инклюзив таълим синфлари ташкил этилган умумий ўрта таълим мактаблари сони 2610 тани, уларда қамраб олинган болалар сони 6,8 минг нафарни ташкил қилган бўлса, янги ўқув йилида инклюзив мактаблар 3249 тага, таълим олиши кутилаётган ўқувчилар сони эса 8,5 минг нафарга етди. Бу инқисоф қадри ҳар бир жабаҳда, жумладан, таълимда ҳам улуғлаётганининг амалдаги ифодаси.

Муножат МЎМИНОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Фан ва технология

Онгу шууримизга сингиб қолган кўплаб тушунчалар ўзининг асл моҳиятини ўзгартирмоқда. Айтайлик, муҳандислик фақат чизма чизиш, ҳисоб-китоб қилиш сингари ишлардан иборат эмас. Ҳақиқий муҳандислик ғояси муайян муаммони бошқача усуллар билан ҳал қилиш йўллариини излашдан бошланади. Аммо ғоянинг ўзи етарлими? Уни синаб кўриш, текшириш, қайта ишлаш, охири-оқибат ғояни прототипга ва янги махсулотга айлантириш учун, биринчи навбатда, муҳит керак.

МУҲАНДИСЛИК ҒОЯЛАРИ ҚАЕРДА ТУҒИЛАДИ?

Қарши давлат техника университетидида ишга туширилган “Муҳандислик илмий-ишлаб чиқариш маркази” (фаб-лаб) ана шундай муҳитни шакллантиришга қаратилган. Бундан мақсад ёш олимлар ва талабаларнинг муҳандислик-техника йўналишидаги инновацион ғоя ва ишланмаларини амалиётга таътиб қилиш, уларнинг тажриба нусхаларини тайёрлаш ҳамда таълим, илм-фан ва ишлаб чиқариш интеграциясини кучайтиришдир.

Айни пайтда марказда 6 та цех ва 4 та лаборатория фаолият юритмоқда. 148 талаба иш билан таъминланган ҳамда илмий-инновацион фаолиятга жалб қилинган. Бу ерда 30 га яқин хизмат тури мавжуд бўлиб, касб-ҳунарга ўргатиш билан бирга 20 дан зиёд махсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Ишбу рақамларнинг ўзиёқ марказ оддий лаборатория эмаслигини кўрсатади. У — таълим, илм-фан, ишлаб чиқариш ва тадбиркорлик кесилладиган нуқта.

Одатда техникага ихтисослашган олий таълим муассасаларида талабалар тайёр текхнологияни ўрганади. Лаборатория ишини бажариш ва имтиҳон топширади. Фаб-лаб фаҳасида эса савол бошқача қўйилади: “Сиз нима яратга оласиз?”. Бу фарқ жуда муҳим. Сабаби муҳандислик компетенцияси фақат назария орқали шаклланибди. Яъни мазкур тизимда талаба тайёр билимини ўзлаштиришдан янги ечим яратишга ўтади.

Университетимиздаги марказнинг тузилиши ҳам комплекс хусусиятини ифода этади. Фаб-лабнинг биринчи қаватида рақамли контент маркази ҳамда универсал муҳандислик, энергия аудити, кўш қўрилмаларини ўрнатиш ва таъмирлаш, композицион материаллар ҳамда рақамли муҳандислик дизайни йўналишларидаги цехлар фаолият юритади. Иккинчи қаватдан эса мехатроника ва робототехника, қорвадор мутахассисларга илмий-инновацион хизматлар, инновацион топогеодезия ва рақамли кадастр, экология, ноорганик моддалар кимёси йўналишларидаги илмий лабораториялар ҳамда стартапчи ёшлар учун қоворкин маркази ўрин олган.

Ҳар бир тармоқнинг ўз йўли ва стратегияси бор. Масалан, рақамли муҳандислик дизайни цехида турли дизайн хизматлари кўрсатилади. Бу ерда муҳандислик ғоясининг биринчи босқичи — рақамли моделлаштириш ва дизайн ишлари бажарилади.

Цехда олинган композицион материаллардан буюмлар ишлаб чиқарилади. Бу йўналиш материалшунослик ва янги материаллар асосида махсулот яратиш имкониятини кенгайтиради. Бундан ташқари, “Енерго Control Lab” энергия аудит марказида ёш олимлар ва талабалар энергия аудити хизматини кўрсатади ва энергиядан самарали фойдаланиш билан боғлиқ масалаларни ўрганиш билан шуғулланади.

Марказдаги лабораториялар мажмуаси илмий-тадқиқот полигони вазифасини ўтайди. “Инновацион топогеодезия ва рақамли кадастр” илмий-инновацион хизматлар кўрсатиш маркази эса геодезия, рақамли технологиялар ва кадастр соҳаларини ўзига жамлаган бўлиб, талабаларнинг соҳага оид билимларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

“Эко таҳлил” илмий-тадқиқот лабораторияси сув, тупроқ таҳлили ва атроф-муҳит билан боғлиқ тадқиқотлар учун имконият яратади. Энг қизқаркли йўналишлардан бири — ноорганик моддалар кимёси илмий-тадқиқот лабораторияси. Бу ерда литий, рух ва калийли

бирикмаларни синтез қилиш, янги кимёвий бирикмалар синтези ҳамда уларнинг физик-кимёвий таҳлили ўтказилади.

Мазкур лабораторияларнинг бир бинода жамлангани жуда муҳим. Сабаби келажақдаги мураккаб технологиялар битта фан доирасида яратилмайдими. Масалан, робототехникага механика ҳам, электроника ҳам, дастурлаш ҳам керак. Энергетикада эса материалшунослик, кимё, автоматлаштириш ва рақамли технологиялар бирлашади. Фаб-лабнинг кучли жиҳати шунда, яъни унда фанлар ўртасида “девор” бўлмайдими.

Албатта, фаб-лаб ғояси Қаршида пайдо бўлган маҳаллий ташаббус эмас. У бутун турли мамлакатларда ривожланаётган глобал ҳаракатнинг бир қисми. Уларнинг халқаро концепцияси ҳам айнан шу ғояга асосланган.

Бу ғояни дастлаб Массачусетс технология институтини профессорни Нил Гершенфельд илгари сурган. У рақамли технологиялар ёрдамида “деярли исталган нарсани ясаш” имкониятини ўргана бошлаган. Унинг фикри жуда қизик эди:

компьютердаги рақамли ғояни реал буюмга айлантириш. Масалан, талаба компьютерда бирор деталнинг 3D моделини яратди ва кейин 3D принтер, лазерли кескич ёки CNC станогин ёрдамида уни ҳақиқий буюмга айлантиради.

Кейинчалик Ҳиндистон, Коста-Рика, Норвегия, Гана, Финляндия, Испания каби давлатларда шундай лабораториялар пайдо бўлди. Фаб-лаблар сони кўпайиб, уларни бирлаштирувчи халқаро тармоқ шаклланди. 2009 йилда “Fab Foundation” ташкилоти тузилди. Унинг вазифаси фаб-лаб тармоғининг кенгайишига, янги лабораториялар ташкил этилишига, таълим ва технологиялар алмашинувига кўмаклашишдан иборат.

“Fab Foundation” халқаро ташкилоти маълумотларига кўра, фаб-лаб тармоғи бутун 100 дан ортиқ мамлакатда 1750 дан зиёд лабораторияни бирлаштирган. Айрим маълумотларда глобал тармоқ кўлами янада кенгайгани қайд этилган. Бу лабораториялар маҳаллий жамоалар, таълим муассасалари ва илгор тадқиқот марказларига бўлган турли форматларда ишлайди. Демак, дунё таърибасида муҳандислик марказларининг вазифаси вақт ўтиши билан оддий прототиплашдан инновацион экотизимгача кенгайиб бормоқда.

Шерзод НЕЪМАТОВ,
Қарши давлат техника университети ректори

МУҲАНДИСЛИК ҒОЯЛАРИ ҚАЕРДА ТУҒИЛАДИ?

2025 йилда хорижлик мутахассислар, Массачусетс технология институтини битирувчилари томонидан Қарши давлат техника университетидида фаб-лаб фаолиятини ташкил этиш мақсадида халқаро нормалар ва тажрибалар тарғиботига бағишланган учрашулар, мулоқот ва семинар-тренинглр ўтказилди. Бу, ўз навбатида, олиғтоҳнинг муҳандислик маркази фаолиятининг жаҳон тажрибаси билан интеграциялашуви йўлида муҳим қадамлар ташлинишига ҳисса қўшди.

Олиғтоҳимиздаги муҳандислик марказининг вазифаси худуд иқтисодиёти ва эҳтиёжларига мос моделни шакллантиришдан иборат. Қашқадарё эса саноат, энергетика, нефть-газ, қишлоқ ҳўжалиги, қурилиш ва транспорт каби йўналишлар ўзaro туташган худуд. Шу сабабли фаб-лабнинг истиқболли жуда кенг. Масалан, маҳаллий қорхонада бирор технологик муаммо пайдо бўлса, уни университетга олиб келиш мумкин. Муаммони таласа, профессор-ўқитувчи ва қорхона мутахассиси биргаликда ўрганади. Марказда

унинг кичик модели ёки прототипи тайёрланади. Синовдан ўтказилади. Натижа ижобий бўлса, кейинги босқичда ишлаб чиқаришга мослаштирилади.

Бу хали илк қадамлар. Унинг ҳақиқий салоҳиятини очиш учун кейинги олимлар — бир нечта стратегик йўналишларни белгилла олиш муҳим.

Биринчидан, фаб-лабни университетнинг барча факультети учун умумий инновация платформасига айлантириш керак. Чунки янги махсулот бир факультет эмас, бир нечта соҳа биланги кесилган нуқтада пайдо бўлиши мумкин.

Иккинчидан, марказда стартаплар инкубациясини йўлга қўйиш мақсадга мувофиқ. Яъни ғоя — прототип — синов — бизнес-модель — инвестиция — ишлаб чиқариш занжирини яратилиши лозим.

Учинчидан, қорхоналар билан ҳамкорликни чуқурлаштириш керак. Фаб-лабни ҳудуддаги саноат қорхоналарининг технологик муаммоларини ҳал қиладиган очик инновация марказига айлантириш мумкин.

Тўртинчидан, халқаро фаб-лаб тармоғига кириш катта имконият беради. Дунёдаги лабораториялар умумий усқуналар, методология ва билим алмашинуви орқали ўзаро боғланган.

Бешинчидан, “Fab Academy” каби халқаро таълим дастурлари билан интеграция қилиш масаласини кўриб чиқиш даркор. Бу дастур рақамли ишлаб чиқариш, дизайн, электроника, дастурлаш ва прототиплашни амалий лойиҳалар орқали ўргатади.

Демак, фаб-лабнинг энг катта вазифаси — талабани тайёр ечим кутадиган мутахассисдан муаммони кўриб, унга ечим тақлиф қила оладиган муҳандисга айлантириш. Шу жиҳатдан Қарши давлат техника университетида ташкил этилган “Муҳандислик илмий-ишлаб чиқариш маркази”ни оддий лаборатория ёки установа сифатида баҳолаш камлик қилади. Сабаби бу марказ — ғоя ва илмий махсулот ўртасидаги кўприк.

Дунё таърибасига кўра, фаб-лаблар илмий мактаб, инновацион ғоя, устоз ва талаба, тадбиркор ва ишлаб чиқариш бир-бирини тўлдирадиган муҳитда энг яхши натижа беради. Бу ҳаракатнинг бутун нозлаб марказлар ва минглаб илм эгаларини бирлаштираётгани ҳам бежиз эмас.

ЭНГ КАТТА ИМТИЁЗ, ҚУЛАЙ ШАРОИТ – ТАЪЛИМ СОҲАСИДА

Бу галги “Биринчи кўнғирок” тадбири мен учун ҳар доимгидан-да шуқуҳли, кўтаринки ўтди. Боиси, мустақиллигимизнинг 35 йиллиги арафасида давлатимиз раҳбари томонидан “Шуҳрат” медалига муносиб кўрилганим, таълимга доир лойиҳаларда иштирок этаётганим, умуман, барча-барчаси уйғунлашиб, касбимга меҳрим ва шижоатимни қаррасига оширди.

Севара СОБИРЖОНОВА,
Қўрғонтепа туманидаги 25-мактабнинг
инглиз тили ўқитувчиси, “Шуҳрат” медали соҳиб

Дилдаги гаплар

Президентимизнинг биз — устозлар ва ўқувчиларга йўллаган табриғида айтилганидек, кейинги йилларда чиндан ҳам мактабимиз бутунлай янгиҳа қиёфа касб этиб, таълим сифати тақомиллашиб борапти. Ўзининг мислиси ютуқлари билан олтин фондимиизга айланиб бораётган ёшлар сафи йилдан йилга кенгаймоқда. Шу маънода, уларга ҳавас билан олга интилаётган ўқувчиларни кўплаб-қувватлаш, салоҳиятини кучлорик намоеън этишига кўмаклашиш бизга ҳам фахр ва ғурур бағишлайди. Табриқда таъйидланганидек, уларнинг ҳар бирини гуриқираб ўсадиган азим дарахт, ёруғ истиқболимиз устунари этиб тарбиялаш — муқаддас вазифамиз.

Мен фаолият юритаётган мактабда ҳам таълим тизимидаги туб ислохотлар самараси яққол кўринаёттир. Бу бизни кўпроқ изланиш, давр шиддати билан ҳамнафас яшашга ундапти. 800 га яқин ўқувчига 50 дан зиёд педагог дарс бераётган жамоамизда инглиз тили ўқитувчиларининг алоҳида ўрни бор. 25 битирувчимиздан 23 нафарининг хорижий тилни билиш даражаси бўйича сертификатга эга бўлгани, 3 нафари энг юқори балл тўплаганидан бениҳоя қувондим. 3-4 тадан миллий ва халқаро сертификатни

қўлга кириштиб, муддатидан олдин талаба бўлаётганлар эса бутун жамоамизнинг машаққатли меҳнати самараси.

Кейинги йилларда ўқитувчиларнинг мажбурий меҳнатдан, ортиқча вазифалардан озод қилиниши натижасида соҳа вакиллари шахсини ривожлантириш борасида етарли имкониятларга эга бўлди. Кўплаб тажрибали педагоглар қатори менинг ҳам мақоаларим илмий журналларда чоп этилаётгани, қатор халқаро конференцияларда иштирок этаётганим бунинг амалий исботи. 2024/2025 ўқув йилида вазир устамасини олган бўлсам, 2025/2026 ўқув йилида Б1 сертификатини қўлга киритдим. Вилоят педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида ўтказиладиган ўқув курсларида амалиётчи ўқитувчи сифатида машғулот ва семинарларда қатнашиб келмоқдаман.

Эндиги мақсадим — дунёнинг етакчи олийгоҳларига муносиб ўқувчиларни тайёрлаш. Шунингдек, таълимни ривожлантириш учун хориж инвестициясини жалб қилмоқчиман. Бугун мен каби педагоглар ўз олдига катта-катта мақсадларни қўйишда ҳеч иккиланмайдими. Чунки энг катта имтиёз, қулай шароит — таълим соҳасида.

Менинг онам умр бўйи даладан бери келмай яшади. Ёшлигининг энг гул дамлари эгатларга эгилиб ўтди. Устоз Абдулла Орифнинг “Ушоқ чигитни ҳам этмай деб увол, Миллион эгатларга эгилган халқим” деган изтиробу аламларга йўғрилган сатрлари айнан менинг онам каби меҳнаткаш, заҳматкаш халқимиз ҳақида.

Президентимизнинг “Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 35 йиллигини кенг нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги қарорига кўра, юртимиз бўйлаб “Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажақ яратамиз!” деган бош ғоя асосида бўлиб ўтган маданий-маърифий анжуманлар, адабий учрашувлар, тантаналар шукуҳи ҳамон қалбларимизни тарк этгани йўқ.. Шундай кунларда жонажон Ўзбекистонимизнинг бугунги юксак тараққиёт даражаси, кўп миллатли халқимизнинг фаровон ҳаёти ўз-ўзидан қўлга киритилмагани, бунинг учун халқимиз не-не машаққатли йўллари, оғир ва синовли кунларни бошидан кечиргани, мураккаб тўсиқ ва доvonларни матонат билан енггани беихтиёр кўз ўнгимдан ўтади.

Файрат МАЖИД,
Ўзбекистон Ёзувчилар
уюмиси раисининг
ўринбосари

Ғоят тез суръатларда ўзгараётган бугунги дунё мамлакатимизни барқарор ривожлантаётган янги Ўзбекистон сифатида танийди. Учинчи Ренессанснинг мустақкам пойдевори кўйиллаётган қудратли давлат сифатида билади. Президентимиз нафақат минтақамизда, балки бутун жаҳонда янги Ўзбекистон ва Учинчи Ренессанснинг ижодкори ва муаллифи сифатида эътироф этилмоқда. Бу бежиз эмас. Зеро, давлатимиз раҳбарининг узюкни кўзлаган ташаббуслари билан кейинги ўн йилда, хусусан, минтақамизнинг сиёсий архитектураси ўзгариб, ҳаётабахшилик касб этди.

Халқимизда “Ким эдигу ким бўлдиқ?!” деган даъват бор. Ростдан ҳам, ким эдигу, ким бўлдиқ? Мен ҳам ҳаётимда кечган айрим лавҳаларни бир кўр хотирамдан ўтказар эканман, шу саволга самимий, чин юракдан жавоб изладим.

Биринчи воқеа

1998 йил октярбь-ноябрь ойлари. Каминга биринчи марта хориж сафарига чиққан кунлар. Чехияга — Прага шахрига борганман. Малака ошириш учун. Боргунга қадр чекилган машаққатлар ҳақида ўйласам сабру асабим чидамига балли деб юбораман ҳалигача.

Бошидан сўзлаб бера қолай. Республи-ка радиосининг “Ёшлик” студиясида иш бошлаган кезларим. Раҳбаримиз ҳузурига чақириб қолди. Ва сени “Озодлик” радиосига малака оширишга юборамиз, деди. Энди десангиз, шодлигимга таъриф йўқ. Ахир кечагина олий ўқув юртини битириб келган ходимга билдирилган ишончдан қувонмай бўлмайди? Керакли ҳужжатларни тайёрлашга киришдим. Тегishi ташкилотлар суҳбатидан ўтдим. Радиомиз катталари ҳам бир-бир суҳбат-имтиҳон қилишди. Ўзликхонага бориш, виза олиш юмушларини ҳам югуриб-елиб охирига етказдим. Энди бир иш қолди, у ҳам бўлса... Хорижга чиқадиغان ки-шиларга Марказий банк курси бўйича 1000 долларгача пул айирбошлаш мумкин деб эшитган эдим. Шу қочқача ўтган тайёргар-лик ишлари бир бўлдию мана шу охиригача бир бўлди. Марказий банк бош муҳаррир ўринбосари телефон қилди, иш битмади. Бош муҳарриримиз боғланди, битмади. Раис ўринбосари ҳаракат қилди, натижа йўқ. Ҳар бир телефондан кейин ҳаллослаб банкка чо-паман. “Сизга фалонччи устоз кўнғироқ қил-ган эди, шунга келгандим”, дейман. Ҳар гал бошимдан-оёғимгача разм солишадми-да, эр-тага фалон соатда келинг, дейишди. Айтил-ган пайтда етиб бораман, лекин фалон соат-да етиб келинг, деган одамнинг ўзи жойида бўлмайди. Куттириб-куттириб не пайтларда келади. Келадию яна алланамаларни баҳо-на қилади. Ҳама илат шундаки, (албатта, бу-нинг сабабини кейин тушунганман), бо-зор курси билан давлат курси ўртасидаги

Кўп шукр

ёхуд яқин ўтмишимиз манзаралари

текшир-текширлар ками қолган эканми, Қозогистон томонида ҳам беармон сўраб-суриштиришди. Ҳали ҳам амаким кўпни кўр-ган, уздабурон одам. Уларга дадил-дадил жавоб қайтарди. Бир амаллаб ўтиб олдиқ. Бозорга ҳам бордик. У-бу нарса олгандек бўлдиқ...

Чегарадаги бир ҳолатни ўйласам, ҳозир ҳам ичим оғрийди. Қирқ ёшлар нари-бериси-даги жувон умр йўлдоши билан изиллабгина турибди. Чегарачиларга ялинади. Аёлгина Тошкентга келин бўлиб тушган кўринади, онамнинг ахволи оғир экан. Тезроқ ўтмасам бўлмайди. Жон ака, ёрдам қилинг, дейди. Чегарачи, мени нима ишим бор сени онанг билан. Хизмат вазифамни бажаряпман, дей-ди кўрслик билан. Яна онангни касал ётгани ҳақида маълумотнома борми деганини эши-ти менинг ҳам жаҳлим чиқиб кетди.

“Эй ака, она у томонда бўлса, қиз бу то-монда бўлса. Маълумотнома сўрашингизда мантиқ борми ўзи? Буз кейинроқ ўтармиз. Шу оилани ўтказиб юборинг”, дейман зарда қилиб. “Сиз ўзингизни билинг”, деб у ҳам гапдан қолмайди.

Амакимни бир дўсти бор экан, кечани ўша кишининг уйида ўтказдик. Эртаси тушга яқин юртга қайтиш учун чегара постига кел-дик. Одам кўп. Жанжалу тўпловни кўрсан-гиз. Одамларнинг бозор сумкалари очилиб, нарсалари сочиб ташланган, йиғи-сиги... Бу манзаралар ғоят аянчли эди. Сенлар келиб бозорлар қимматлашди. Нега битта нарс-дан иккита олдинг, сотасаним, дея пичингу таъналарни айтмайсизми? Таъма илнжиди айтилган баяндадан келишлар дилимизни оғритди. Лекин нима чора ҳам қилардик. У томондаги сансалорлик етмагандек, ўзи-мизникилар ҳам гоҳида улардан ўтиб тушар экан. Хуллас, ит азобида ўтиб олдиқ.

Яна бир гап. Таниқли хонанда Топшўлат Маткаримов билан Ясавий бобомизни зиё-рат қилиш истагиде Туркестонга бормоқчи бўлдик. Мен чегарадаги азобларни ўйла-диму ҳаёлимда Топшўлат ака икки эл учун ҳам севишли хонанда бўлса, бундай муам-моларга дуч келмаймиз, Худо хоҳлса, де-ган ожизгина юпанч ҳам бор эди. Қаёқда!.. Улар на таниқли ҳофизни, на унинг зиёрат истақларини ҳурмат қилишди. Ҳаммани бир текширишган бўлса, бизни ўн текширишди, десам ишонаверинг. Ҳатто ҳофиз акамиз

асабини асраш учун уларнинг қўлларига тўрт-беш танга берган ҳам чиқар. Буниси менга қоронғу. Ҳар қалай кассига қандайдир тўло-лар қилганимиз ёдимда.

Улуғ аждоҳимизни зиёрат қилдик. Шу хайрли амал кўнглимиздаги озорларга малҳам бўлди. Бобомиз қошида халқимизни, Ватанимиз равнақини, чегаралар очилиши-ни тилаб дуолар қилдик.

Бугун бундай муаммолар йўқ. Шахсан ўзим жуда кўп маънавий-маърифий тад-бирлар билан қўшни мамлакатларга бориб келдим. Яқинда устоз Шавкат Раҳмоннинг “Танланган асарлар”и тақдиримизни ўт-кази ниятида ўшга сафар қилдик. Биздан ҳатто хорижга чиқиш-қайтиш паспортини ҳам сўрашгани йўқ. АД паспортимиз билан ўтиб келдик. Бир муддат аввал Абай бобо-нинг таваллудига бағишланган катта тадбир бўлиб ўтди. Тадбирга қозоқ бовурларимиз ҳам келишган экан. Улардан сўрайман, кеча келган эдинларми? Йўқ, бугун эрталаб йўл-га тушдик. Мана қўриб турганингиздек, сиз билан бирга тadbирда иштирок этмокдамиз, дейишди. Ҳа, улар бу ҳақда жуда оҳдийгина

қилиб гапиринди. Тўғри-да, чегаралардан ўтиш-қайтиш бугунга келиб муаммо ҳисоб-ланмай қолди. Чегарага келасан, паспортин-гни кўрсатасан. Ортиқча текширувлар йўқ. Сен учун йўллар очик, Қандай яхши. Кўп шукр!..

Учинчи воқеа

Агар хотирам панд бермаса, пластик кар-точка тизмига энг биринчилардан бўлиб те-лерадиокомпания ўтган эди. Маошларимиз юз фоиз картага ўтган. Аммо бизга нақд пул ҳам керак. Ахир бозор-учар деганларидай, бозорликка эса пластик карта орқали хо-димлари учун нақд пул олиш имконини қилиб ҳам қўйган. Узундан узоқ навбат-да туриб маълум бир миқдорда пулимизни нақдлаштирамиз. Қани нақдлаштирамиз пу-лимиз бир ҳафталик харажатларимизга етса. Йўлқирага етса, чойга етмайди. Чойга етса, рўзгор учун ул-бул нарса харид қилишга е-тмайди. Кейин нима қиламиз? — АТСларга бо-рамиз. Кассир қизлардан илтимос қиламиз.

Улар ҳам ҳуши келса, қилади, ҳуши кел-маса, чиройли қилиб жавобимизни бериб юборади. Бундан ташқари, уларга биздан бошқа илтимос қилувчилар ҳам кўп бўлади. Ҳаммасидан ҳам оғири, баъзан нақд пулга зориқиб қолган пайтларимиз, дўконларга бориб сарғамиз. Аравачасига у-бу нарса солаётган харидорларнинг олдига бориб, секин сўраймиз. Сиз нақд пулда савдо қила-сизми? Ҳа деб жавоб берса, мен пластик кар-та орқали тўловинизни қилиб берсам, ме-нинг нақд пулга эҳтиёжим бор эди, деймиз. Бу илтимос биров хўп дейди, биров бор, тошингни тер, дейди. Яна бирининг ахволи меникидан пеш бўлмайди. У ҳам тўловни пластик карта орқали қилишини айтиб, узр сўраб қўяди.

Мен-ку, пойтахтда яшайман. Ҳар ҳолда нақд қилиш учун имкомим бўлади. Вилоят-дагиларга жуда оғир бўлган.

Мактабда менга физикадан сабоқ бер-ган ўқитувчим бир кун менга телефон қилиб, пластик картадаги пулни нақд қи-лишда ёрдам сўради. Қани, шу пайтда ме-нинг ахволимни сўрайдиган одам бўлса. Аммо устозга дардимни қандай айтаман? Йиғлаб борган эдим, ўкириб чиқди, қаби-лида иш тутишга орийатим йўл қўймади. Унга албатта ёрдам қилишини айтдим. Қарши шахрида яшайдиган дасти узунроқ бир танишимга кўнғироқ қилдим. Ҳолатни тушунтирдим. Ёрдам беришини ўтиндим. У ҳам йўқ демасди, ёки дейлмади. Домла кел-синлар, деди. Ўқитувчим Китоб туманидан таксига ўтириб, танишимни истаб борибди. Пулни нақдлаштириб, яна таксига ўтириб қайтибди. Бориш фалон минг, қайтиш яна шунча... Бир неча кундан сўнг устоз теле-фон қилиб, менга раҳмат айтди. Барака то-п, деди. Мен ҳам сўзимни икки қилмаган та-нишимга раҳмат айтиб қўйдим. Кейинроқ йўлим тушиб қишлоққа бориб, яқин дўст-лардан эшитган гапим роса асабимни бузди. Ҳалиги дасти узун танишимиз домлангн пешана тери билан топган пулни эзлик фои-з эвазига нақдлаштириб берган экан. Аммо домла бундан асло нолимай, мени — шоғирдининг қўлидан иш келиб қолганини айтиб, ҳар жойда қувончини изҳор қилиб юрган экан.

Бугун бундай муаммолар йўқ. Ҳар қа-дамда банккомат. Бозорга борсангиз ҳам, дўконга борсангиз ҳам. Очинг, энди нақд пул олиб юргандан кўра пластик карта ях-широқ. Ҳатто ҳозир пластик картани олиб юришга ҳам эҳтиёж қолмади. Телефоннингиз-га пейми, клик ёки шунга ўхшаш дастурлар-ни юклаб olasiz. Исталган тўловни амалга ошириб кетаверасиз.

Кўп шукр!..

Тўртинчи воқеа

Менинг онам умр бўйи даладан бери келмай яшади. Ёшлигининг энг гул дамлари эгатларга эгилиб ўтди. Устоз Абдулла Ориф-нинг “Ушоқ чигитни ҳам этмай деб увол, Миллион эгатларга эгилган халқим” деган изтиробу аламларга йўғрилган сатрлари ай-нан менинг онам каби меҳнаткаш, заҳмат-каш халқимиз ҳақида.

Бир мискол ҳам ёлғони йўқ, чин гаплар булар. Онам кўп эсларди, сени йўғрақлаб олиб, даланинг бир четига қўйиб ишла-ганман. Ишга чиқмасак, рансу биргадалар ўдағайлаб уйгача бостириб келарди. Улар-нинг ҳақоратларини эшитгандан кўра далада

ишлаган афзал эди. Сизлар далада катта бўлгансизлар, болаларим.

Бу фақат бизнинг оиламизга хос аҳвол бўлмаган, албатта. Ҳамманинг турмуши шу зайлда ўтган. Ҳўроз ҳамма жойда бир хил қичқирган. Кейин далаларга бориш қисмати болаларга кўчган. Мактаб болалари, олий ўқув юрт талабалари, турли ташкилотлар ходимла-ри — ўқитувчи, шифокор, ҳамшира ва шу син-гарилар... пахта далаларида “жавлон” уриш-ган. Тўғрироғи, шунга мажбур бўлишган, йўқ мажбур қилинган. Собик иттифоқ даврида бу оддий ҳол бўлган. Ҳеч кимга эътироз қилишга журъат етмаган. Кўпларнинг хаёлига эътироз қилиш фикри ҳам келмаган. Бутун дунё аҳли бизга ўхшаб меҳнат қилади деб ўйлаган-да, бу жафокаш халқ. Ардоқли шoirимиз Муҳаммад Юсуф юрак-бағри қон бўлиб:

“Хатто кеч қузда ҳам тугади кўсак,
Серҳосил Ўзбекистон далалари.
Далага чиқишар кўтариб этак,
Биринчи синф болалари...
Совуқ дейсизми?”

Ҳа, қаҳратон!
Қўлчалар қўйинда қотган нон,
Аммо нима қилсин, пахта шон,
Биринчи синф болалари.” — деган сатр-ларни битган эди.

Онамнинг аламдан йиғлаганини бир марта кўрганман... Воқеа бундай бўлган эди. Бир кунни дадам ишдан кеч қайтди. Биз болар ухлашга ётганмиз. Сингилларим аллақа-чон ухлаб қолишган. Мен ҳам онамдан нега ухламаяпсан деган танбехни эшитмаслик учун ўзимни ухлаганга солиб ётибман. Онам ҳар галигдек ишдан кеч қайтган дадамга дастурхон ёзди. Овқат келтирди. Чой олиб келди, бир пиёла қўйиб узатди. Кейин алам билан йиғлай бошлади: “Шуҳрат у пайтлар-да ота-оналар бир-бирларига тўнғич фарзанд исми билан мурожаат қилишган. Отанининг исми Шуҳрат эмаслигини эсимни танига-нимдан сўнг билганман), бу нима азоб, эрта-дан кечгача даладан бери келмаймиз. Саҳар кетамиз, кеч қайтамиз. Ит ётиш, мирза тури-шлар жонимга тегди. Кошки меҳнатимизни қадрига еттишса. Берадигани бу ойдан у ойга етмайди. Биз ҳам бир кунгина ҳаловат топиб яшармиканмиз? Болаларни қаранг, болалар-ни. Шўғриналарни уйга ташлаб, ишга кета-миз, эртдан кечгача йўл қараб ўтиришади. Онам қачон келаркан, дадам қачон келар-кан, деб. Мана бугун ишдан келсам, кенжа қизимиз қўлида пахта ёйига ботирилган бир бурда нон, яримта помидор ушлаб ухлаб қо-либди. Кунда, кун ора шу аҳвол. Буларнинг келажаги нима бўлади бу туришда? Қачон бизнинг ҳаётимиз ўнгланади? Қачон биз ҳам одамдай яшаймиз? Худога нима ёмонлиги-миз бор экан бизин”.

Дадам онамни, онаси, иймоннинг сало-мат бўлсин, эшитгансан-ку, иймоннинг ярми сабрда, ярми эса шукрда, деб. Бизга ҳам Худонинг айтгани борибди. Бугун умр шун-дай чанг-тупроққа беланиб ўтиб кетмасмиз. Худфтон кўнглимизни ёруғ қиладиган дамлар ҳам бўлар, деб юпатади йиғламоқдан бери бўлиб...

Аллоҳнинг марҳамати билан мамлакат мустақил бўлди. Ўз бағриго, тугроси, мадҳия-си, давлат тили бор барча озоd мамлакатлар каби бизнинг ҳам Ўзбекистонимиз эрки, ҳу-рияти ўз илқида давлатга айланди. Аммо дала ишларига, кўча-қўйларнинг су-пир-сидирига... Эҳ, нима иш бўлса оммавий равишда сафарбар қилишлар тугамади. Ўқу-вчио талабаларнинг дарси эгатларда давом этди. Ўқитувчилар эса мактабу синфхоналарда дарс бериш ўрнига неча кило пахта тердинг; нормангни бажармасанг гап эшитамиз, деган сўроқ-савол билан кунларни ўтказишди. Пой-тахтда аҳвол бир мунча яхши, аммо вилотлар-да, чекка худудларда мустақиллик номигагина бўлган эди, десам тўғри бўлади. Ташкилоту идораларда меҳнат қилаётган кишилар пахта теримига боришининг имконини қила олмаса-лар, кимларгадир уч-тўрт сўм беришган ёки ўринларига киминдир ёллашган. Шифокор, ҳамшира, ўқитувчи дўстларимдан эшитганман бу нарсаларни.

Биз ҳам биринчи босқичда ўқиб юрган кезларимиз Сирдарёнинг “Оқ олтин”ига пахта теримига борганмиз. Юқори босқичда ўқийдиган ака-опаларимиз айтишича, Ўзе-бекистон миллий университетти талабалари ҳар йили шу жойларга ҳашарга келишар экан. Ҳашар деганлари қиш оstonасига қадр да-вом этар экан. Одатда, ётоқ жойлар — дала шийпонлари, мактаб бинолари бўлади. Бир хонада ўн беш-йигирма чоғли талаба жой-лашади. Тонг саҳар турамиз, пахта даласига отланамиз. Терганларимизни пешинда бир, шомда бир топишарамиз. Емак-ичмак ҳам ўзига яраша. Эрталаб нима единг, макарон, тушдаки, макарон, кечда ҳам макарон дей-шади-ку. Шунақа бўлганда ўзи.

Бугун бу воқеаларни ёш ука-сингилла-римга сўзлаб берсак, эртак эшитаётгандай ишонини ҳам, ишонамсликни ҳам билмай туришади. Бироқ биз фарзандларимизга бу каби ҳаётни ҳикояларни тез-тез айтиб тури-шимиз зарур. Улар бу кунларнинг қадрига етишлари, кечаги машаққатли ҳаёт ҳақида билишлари керак. Ахир Қодирий бобо ҳам “Ўткан кунлар” аввалда мозиёга қайтиб иш тутиш хайрлидир деган-ку. Мен ҳам у кунларни шунчаки эслаётганим йўқ, Худого тақрор-тақрор шукр қилиш учун эсладим. Ҳамама-ҳаммаси ушун шукр.

Кўп шукр!..

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари тахририяти” ДМ

МУАССИС:

Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:

Салим ДОНИЁРОВ

Қабулхона: (71) 233-56-33
Эълолар бўлими: (71) 233-70-98

E-mail: info@yuz.uz
Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Девонхона ва ишлонч телефони:
(71) 233-56-60

Тахририятга келган қўлэмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиш учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета тахририят компьютер марказида сахифаланди.
Газетанинг полиграфик жаҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.

Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Аxbорот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр индекси — 236. Буюртма Г-946.

29323 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ, Офсет усулида босилган. Қoғoз бичими А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“ШАРҚ” наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Ирода Тошматов
Мусахҳих: Малoҳaт Мингбoевa
Дизайнер: Зафар Рўзиев

Манзилими:
100060, Тошкент шаҳри,
Шахрисабз кўчаси, 85-уй

ЎзА якуни — 01:30 Топширилди — 01:30